

Postoj mladých lidí ze Zlínského kraje k manželství a rodině

Klára Hudková

Bakalářská práce

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Klára Hudková**
Osobní číslo: **H12037**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Postoj mladých lidí ve Zlínském kraji k manželství a rodině**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti manželství, rodiny a mladé dospělosti.
Příprava metodiky výzkumné části.
Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

KRAUS, Blahoslav. Základy sociální pedagogiky. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.

PLAŇAVA, Ivo. Manželství a rodiny. Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-7239-039-2.

SOBOTKOVÁ, Irena. Psychologie rodiny. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-559-8.

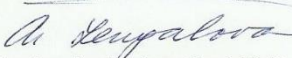
VÁGNEROVÁ, Marie. Vývojová psychologie: dětství, dospělost a stáří. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Michaela Vaško**
Ústav zdravotnických věd

Datum zadání bakalářské práce: **9. prosince 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **27. dubna 2016**

Ve Zlíně dne 9. prosince 2015

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně ...12.3.2016

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užití či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce zkoumá postoj mladých lidí ze Zlínského kraje k manželství a rodině. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se v první kapitole zabývá obdobím mladé dospělosti, další pojednává o manželství a závěrečná kapitola se zabývá rodinou. Tyto tři kapitoly slouží k tomu, aby čtenáři přiblížily danou problematiku. Dále následuje část praktická. Ta je založena na dotazníkovém šetření, jehož účelem je zjistit, jaké postoje a plány mají mladí lidé v oblasti manželství a rodiny, jaké problémy v oblasti rodinného života spatřují, nebo jak si představují postavení muže v rodině. Získané údaje mohou pomoci k vytvoření si lepší představy o tom, jaké plány mají dosud nesezdaní a bezdětní mladí obyvatelé Zlínského kraje v oblasti rodinného života.

Klíčová slova:

Postoj, mladá dospělost, sňatek, manželství, rodina

ABSTRACT

The thesis examines attitude of young people in the Zlín Region towards marriage and family. The work is divided into theoretical and practical part. The first chapter of the theoretical part deals with the period of young adulthood, the next discusses marriage, and the final chapter focuses on family. These three chapters aim to get closer the issue to the readers. They are followed by the practical part based on a survey designed to identify what attitudes and plans have young people in the area of marriage and family, identify problems they see in family life, or how they imagine the role of men in the family. Gathered data can help create a better idea about the plans of unmarried and childless young residents of Zlín Region in the area of family life.

Keywords:

Attitude, young adulthood, wedding, marriage, family

Děkuji Mgr. Michaele Vaško za odborný dohled a cenné rady, které mi poskytovala při vedení bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 MLADÁ DOSPĚLOST Z POHLEDU VÝVOJOVÉ PSYCHOLOGIE & POSTOJE	12
1.1 VÝVOJ V OBDOBÍ MLADÉ DOSPĚLOSTI	13
1.2 VÝVOJOVÉ ÚKOLY V OBDOBÍ MLADÉ DOSPĚLOSTI	15
1.3 POSTOJE.....	16
2 MANŽELSTVÍ.....	19
2.1 OD ZAMILOVANOSTI PO LÁSKU	20
2.2 KOMUNIKACE V MANŽELSTVÍ	21
2.3 LEGISLATIVNÍ ZAKOTVENÍ MANŽELSTVÍ	23
2.3.1 Práva a povinnosti manželů	24
3 RODINA	26
3.1 FUNKCE RODINY	27
3.1.1 Poruchy funkcí rodiny	29
3.2 SOUČASNÁ RODINA.....	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	33
4 DESIGN VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	34
4.1 VÝZKUMNÉ OTÁZKY A CÍLE	34
4.2 ZPŮSOB VÝBĚRU VÝZKUMNÉHO VZORKU	34
4.3 DOTAZNÍK	35
4.3.1 Tvorba dotazníku	35
4.3.2 Obsah dotazníku	35
4.3.3 Předvýzkum	36
4.4 TECHNIKA SBĚRU DAT	36
4.5 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT	36
5 VÝSLEDKY VÝZKUMU A INTERPRETACE DAT	37
5.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O RESPONDENTECH	37
5.2 DŮVODY VSTUPU DO MANŽELSTVÍ.....	39
5.3 POSTOJE RESPONDENTŮ TÝKAJÍCÍ SE MANŽELSTVÍ A RODINY	42
5.4 OBAVY RESPONDENTŮ ZE ZALOŽENÍ RODINY	44
5.5 POSTOJE RESPONDENTŮ K POSTAVENÍ MUŽE V RODINĚ.....	48
5.6 PLÁNOVÁNÍ MANŽELSTVÍ A RODIČOVSTVÍ	50
6 SHRNTÍ	55
ZÁVĚR.....	57
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	59
SEZNAM GRAFŮ.....	61
SEZNAM PŘÍLOH	63

ÚVOD

Každý jedinec vstupuje do věku zakládání rodiny v jiné situaci, představuje si svůj život v budoucnosti jinak, má jiné životní plány a cíle, mezi které patří samozřejmě také představy o způsobu rodinného života a o dětech. Někteří jedinci považují rodinu za hlavní životní náplň, jiné ale rodinný život ani neláká, protože by jim z různých důvodů nevyhovoval. Častým důvodem bývá upřednostňování budování své kariéry před zakládáním rodiny. Proto se také zvyšuje věk, kdy lidé vstupují do manželství a kdy se jim rodí první děti. Také se mění počet dětí, které lidé mají, nebo plánují mít. Dříve bylo běžné mít čtyři nebo pět dětí, ale v dnešní době mají rodiče většinou jedno, nebo dvě děti. V současné době se také zvyšuje počet jedinců, kteří manželství, nebo děti, neplánují vůbec a současně také přibývá svobodných matek. Přitom význam rodiny pro vývoj dítěte je nezastupitelný. Dítě se do rodiny rodí, od svých rodičů dostává genetickou výbavu, má rozhodující vliv na celkový rozvoj jeho osobnosti, zvláště v nejranějším období jeho dětství. Rodina má rozhodující úlohu zejména v počátku života dítěte, kdy probíhá proces socializace. Rodina také určuje sociální status dítěte. Prostřednictvím rodiny si dítě uvědomuje své místo a svoji roli ve společnosti.

Proto bychom se rádi dozvěděli, jaký význam rodině přikládají dosud svobodní jedinci ze Zlínského kraje. Budeme zjišťovat plány v oblasti rodinného života u osob, které se nachází v období mladé dospělosti, jež je spojené s mnoha změnami v životě žen a mužů a souvisí zejména s partnerským či manželským vztahem, případně rodičovstvím.

Bakalářská práce bude rozdělena na dvě části a to teoretickou a praktickou část. Teoretická část bude obsahovat tři hlavní kapitoly. V první kapitole se budeme zabývat obdobím, kterého se výzkum týká a to je mladá dospělost. Tato kapitola se bude zabývat nejen samotnou charakteristikou, ale i vývojem a vývojovými úkoly v tomto období. Zmíníme zde také postoje. Druhá kapitola bude pojednávat o manželství, kde vymezíme, co to vlastně manželství je, jaké jsou fáze vztahu a jak by spolu partneři měli komunikovat. Poslední částí této kapitoly bude legislativní zakotvení manželství, včetně povinností a práv manželů. Poslední oblast teoretické části bude popisovat rodinu, jaké jsou její funkce, ale naopak také poruchy těchto funkcí. Uvedeme, jakými změnami rodina prochází a jakou podobu má současná rodina.

Další částí bakalářské práce bude praktická část. Ta bude mít za úkol zjistit, s jakými názory na manželství a rodinu se mladí lidé ztotožňují, s jakými naopak nesouhlasí, ale také zdali plánují vstoupit do manželství a mít děti, případně v kolika letech a v jakém počtu.

Zjistíme i to, jaké problémy spatřují v oblasti rodinného života, nebo jaké by podle nich mělo být postavení mužů v rodině. To všechno nám umožní vytvořit si představu o tom, jaké plány v oblasti rodinného života mají mladí lidé, tedy teoreticky budoucí rodiče, ve Zlínském kraji.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MLADÁ DOSPĚLOST Z POHLEDU VÝVOJOVÉ PSYCHOLOGIE & POSTOJE

Podle Vágnerové (2000, s. 34) mladá dospělost zahrnuje období od 20 do 35 let. Hlavními znaky, kterými se toto období vyznačuje, je ochota a schopnost přijmout vývojové úkoly, jakými je profesní role, stabilní partnerství, ale také rodičovství. (Vágnerová, 2000, s. 34) Mezi nejvýznamnější psychické znaky dospělosti patří samostatnost, relativní svoboda vlastního chování a rozhodování, ale také zodpovědnost za svá rozhodnutí i činy. Dosažení dospělosti je také spojeno s větší sebedůvěrou, sebejistotou, s vědomím vlastních sil a kompetencí, které jsou předpokladem soběstačnosti a které souvisí i s větší osobní vyrovnaností. Dalším důkazem dosažení dospělosti je fakt, že je jedinec schopen a ochoten přijmout zodpovědnost, která se od dospělého očekává. Dospělý člověk se umí ovládat, je schopen se vzdát vlastního uspokojení, považuje-li to za nutné. Je schopen podřídit své osobní potřeby kvůli jiným lidem. (Vágnerová, 2000, s. 301).

Přechod z adolescence do dospělosti probíhá průběžně a souvisí se sociální pozicí. Jedinci, kteří studují, přejímají tuto pozici v průměru později než osoby, které mají základní vzdělání. Osoby se základním vzděláním se osamostatňují dříve. Mezi znaky dospělosti patří stabilizace osobnosti, kam patří například citový život nebo zájmy, dále definitivní převzetí pohlavní role a dalším znakem je přijetí odpovědnosti v zaměstnání. Popis dospělosti je velmi složitý, protože každý jedinec si nese jiné životní podmínky a životní zkušenosti. (Kern et al., 2000, s. 179)

Langmeier a Krejčířová (2006, s. 169) toto období nazývají časnou dospělostí a jako jedno z kritérií dospělosti uvádí dosažení osobní zralosti. Člověk je pokládán za zralého, jakmile přijme plnou osobní a občanskou odpovědnost, začíná být ekonomicky nezávislý, rozvíjí své osobní zájmy, legalizuje svůj vztah k životnímu partnerovi, převzal očekávané výchovné úkoly vůči svým dětem, ale také se přizpůsobuje svým stárnoucím rodičům.

Za vlastnosti zralého jedince můžeme považovat například schopnost vykonávat přiměřené množství práce každý den, aniž by byl velmi unaven a také by měl vnímat svoji práci jako užitečnou. Dále by měl být schopen udržovat dlouhotrvající přátelství k několika osobám, měl by mít dobrou sebedůvěru a to znamená, že by neměl mít neustále pocity viny a měl by být schopen se jednoznačně rozhodovat. Zralý jedinec by měl s každým člověkem jednat s ohledy a bez předsudků, měl by být schopen běžného sexuálního styku bez zábran a dávat a přijímat při něm lásku a něhu. Měl by mít zájem o své vlastní blaho, o blaho rodiny, přátel, obce, národa,

ale také obecně blaho lidstva. Měl by se snažit o zlepšování svých životních podmínek, aniž by to dělal na úkor dalších lidí, měl by se umět zbavit nežádoucího napětí, které mu přináší denní povinnosti a překážky, které z těchto povinností vychází. Zralý jedinec má mít otevřenou mysl, má být spolehlivý, ochotný usilovat o zlepšování sebe sama a o dosažení moudrosti. A v neposlední řadě by měl mít zájem o předávání svých získaných zkušeností mladším jedincům. (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 169)

Role dospělého se vyznačuje většími právy, ale zároveň nárůstem povinností a zodpovědností. Dospělý má větší sociální prestiž, zejména proto, že je toto období obtížnější a náročnější, než vývojové období předcházející, což potvrzuje větší hodnotu člověka. Dospělost se také vyznačuje sociálním očekáváním, jehož plnění potvrzuje novou kvalitu, status dospělého. Významné vývojové změny jsou částečně podmíněny biologicky, ale převážně jsou určeny sociálně. (Vágnerová, 2000, s. 303)

Eriksonová (1997, s. 106) ve svém díle popisuje období následovně: „Léta intimity a lásky jsou jasná a plná tepla slunečního svitu. Milovat a nalézat se v druhém znamená přinášet naplnění a potěšení. Přidání potomků do tohoto okruhu je radostným obohacením. Je nádherné a potěšující vidět je růst a stávat se oprávněnými vzít do rukou vlastní život.“ Ne každý je ale tak šťastný. Ti, kteří toto období nerealizovali, jsou ohroženi pocitem izolace a deprivace. Stárnoucí člověk se může cítit velmi opuštěný, jestliže v životě nezažil takové bohatství, ze kterého by se těšil a vzpomínal na něj. Jestliže ve stáří jedinec nemá takové vzpomínky uložené, například formou fotografií, nebo zapamatovaných příběhů, může se upínat k umění, literatuře, nebo vzdělání. Existují také jedinci, kteří jsou plně odevzdáni své práci a tvořivosti. (Eriksonová, 1997, s. 106)

Jak Vágnerová (2000, s. 303) popisuje ve své knize, člověk v mladé dospělosti se řídí sociálně žádoucím modelem života, kteří vedou dospělí jedinci, ale také se snaží vyrovnat své generační skupině, která mu slouží jako vzor.

1.1 Vývoj v období mladé dospělosti

Jedinec je v tomto období na vrcholu tělesné síly, energie a dosahuje maximální výkonnosti. Jak uvádí Skorunková (2013, s. 124) „rozvoj myšlení ovlivňuje v mladé dospělosti především zkušenost, která vede k postupnému opouštění černobílého vidění světa.“ Jedinec v mladé dospělosti si už uvědomuje, že mnohé situace mohou mít různá řešení a nemohou je posuzovat pouze jako vyloženě dobré, nebo špatné. Mladý dospělý je schopen přistoupit ke

kompromisu a přijmout řešení, které je přijatelné z více úhlů pohledu, nebo pro více lidí. Také si uvědomuje mnohoznačnost životní reality. (Skorunková, 2013, s. 124)

Zkušenosti, které mladý dospělý získá, přispívají k dalšímu rozvoji tzv. krystalické inteligence. Ta může u duševně pracujícího člověka růst až do 60 let věku. Krystalická inteligence obsahuje naučené myšlenkové obraty, kvalitně osvojené pojmy a také využívá osvědčené strategie řešení problémů. Na rozdíl od období adolescence podstatně slábne hloubavost a dospělý jedinec začíná být více pragmatický a je zaměřen více realisticky, zaměřuje se především na praktické úkoly, které jsou spojené s jeho profesní rolí a mezilidskými vztahy. Typické pro období mladé dospělosti jsou optimistické naděje, až iluze. Mladý dospělý člověk uvažuje o své budoucnosti neomezeně, ale obvykle se nezabývá tím, jaká bude jeho budoucnost ve stáří, protože se mu to zdá velmi vzdálené. (Skorunková, 2013, s. 124 – 125)

V období adolescence převazoval radikální způsob myšlení, který nebral v úvahu nejednotnost problémových situací, ani míru pravděpodobnosti vzniku různých alternativ. Adolescenti se zaměřovali zejména na technickou stránku a logiku řešení, mnohdy na úkor jiných složek. Toto myšlení ovlivňovala zejména nezkušenost adolescentů, převažoval u nich školský způsob uvažování, který je zaměřen hlavně na řešení teoretických problémů. Z toho vyplývá, že adolescenti by byli schopni zvládnout určitý problém pouze teoreticky, pokud by se s ním osobně setkali, ulpěli by na jednom způsobu interpretace, který by právě oni považovali za nejlepší. (Vágnerová, 2000, s. 306)

V období mladé dospělosti se nemění jen způsob myšlení, ale také postoj k vlastnímu uvažování. Jedinec si uvědomuje, že jeho vlastní názor je jen jeden z mnoha potencionálně správných názorů, že lidé mohou mít velmi odlišné úvahy, přesto ale nemusí být zásadně nesprávné. Mladí lidé si tedy sice uvědomují rozdíly v názorech, přesto mají tendence se upnout k té svojí pravdě a za tou si za každou cenu stát. Rozdíl, který určuje zralost a zkušenost, je zřejmý v tom případě, kdy problém vyvolá emoce. U nezralého jedince mohou ve velké míře narušit jeho uvažování. Na základě větší zkušenosti jedinci ustupují od potřeby trvat na jednom řešení. Dospělý člověk je tedy schopen kompromisu a to nejen z toho důvodu, že by byl submisivní, nebo rezignoval. Je to projev schopnosti uvažovat celistvěji a akceptovat taková řešení, která jsou přijatelnější pro více lidí. Dalším způsobem, jakým se mění způsob jejich uvažování, je ten, že méně experimentují se svými úvahami a uvědomují si, že nemohou dosáhnout absolutní pravdy. Dospělý jedinec chápe, že jeho názor nemusí být definitivní a že se může měnit s tím, jak získává vědomosti a zkušenosti. Mění se také to, že situace, které pro

mladé dospělé byly dříve problémem, jím již nejsou, ale to platí také naopak – jiné se problémem zase stávají. (Vágnerová, 2000, s. 307)

1.2 Vývojové úkoly v období mladé dospělosti

Základní vývojový úkol období mladé dospělosti je dosažení vztahové intimity a vytvoření trvalého partnerského vztahu. Dle Vágnerové (2000, s. 125): „Základní znaky intimity v partnerském vztahu lze shrnout do několika bodů: sdílení přítomnosti, potřeba častého kontaktu, vzájemné tělesné i duševní blízkosti. Potřeba otevřenosti – přání dát se poznat a zároveň poznat partnera, přání, aby byl partner stejně otevřený, potřeba poznání jejich vztahu, vzájemných citů. Vzájemná důvěra a respekt. Výlučnost – intimita je záležitostí pouze tohoto páru a jako poslední sdílení budoucnosti, potřeba společných cílů.“

V rané dospělosti je velmi významná vztahová kvalita, spojená s perspektivou určité stability. Tato potřeba ukazuje na vývojově podmíněnou proměnu osobnosti a probíhá v období, kdy se jedinec odpoutává od původní rodiny. Mladý dospělý, po určité době experimentování, směřuje k takovému vztahu, který by mohl být základem vytvoření rodinného zázemí. V tomto období neprobíhá partnerství pouze za účelem experimentování, ale přechází do trvalejšího a stabilnějšího monogamního vztahu. Partnerství, které dosáhlo určité úrovně intimity, má vysoký předpoklad k dalšímu rozvoji páru i jedince. Partnerský vztah ovlivňují všechny významné zkušenosti. (Vágnerová, 2000, s. 327) Realistický vztah respektuje odlišné vlastnosti, postoje i projevy partnera. Nechává mu určité osobní teritorium, které je respektováno. Realistický vztah je také tolerantnější. Jedinec přiznává sobě i partnerovi práva a akceptuje povinnosti obou. Manželství je na této úrovni vztahu přijatelným základem. Mezi znaky takového vztahu patří realistické hodnocení partnera, tedy jedinec je schopen svého partnera posuzovat racionálně, nejen emotivně, ale také je schopen akceptovat partnerovi nedostatky. Dalším znakem je realistické hodnocení partnerského vztahu i své vlastní role v tomto vztahu. Partneři si tedy důvěřují, jsou otevření a schopní komunikovat bez zbytečných emocí. Mezi znaky realistického vztahu patří také prohloubení intimity a realistické hodnocení možností tohoto vztahu. Partneři kladou důraz na sdílení života a vzájemný respekt. (Vágnerová, 2000, s. 329)

Pokud se mladý dospělý stane rodičem, přijímá tím na sebe „základní úkol – předat geny a uchovat rod. Tak vzniká ono dlouhé a krásné, i když někdy i těžké rodičovské stadium, 'hlavní život' většiny z nás.“ (Říčan, 2004, s. 258)

Skorunková ve své knize uvádí (2013, s. 126) „dospělý člověk již není závislý na své původní, orientační rodině. Dochází ke změně vztahu s rodiči, který je symetričtější a klidnější. Mladý dospělý člověk hodnotí své rodiče již objektivněji, realisticky (není ve vztahu k rodičům ani dětsky nekritický, ani pubertálně negativistický). Dokáže uznat jejich zkušenosti a přijmout jejich rady, kterými se řídí, pokud je sám považuje za správné a užitečné. Vztah k vlastnímu otci a matce dozrává také vlastní rodičovskou zkušeností a často vede i k vzájemnému přiblížení a lepšímu porozumění.“

Období mladé dospělosti můžeme také nazývat fází profesního startu. Mladý dospělý nastupuje do prvního zaměstnání, což může být doprovázeno tzv. šokem z reality. Až po nějaké době adaptace jsou očekávání ze zaměstnání realističtější. Pro většinu mladých je první zaměstnání jen tzv. přestupní stanice, při které sbírají zkušenosti a ujasňují si, jaké profesi by se chtěli věnovat. Při hledání dalšího zaměstnání je mladý člověk již více cílevědomý, hledá perspektivní práci, ve které by se mohl dál rozvíjet žádoucím směrem. Pokud si zvolí takovou pracovní činnost, která ho naplňuje a rozvíjí své profesní kompetence, nastane fáze profesní stabilizace. Jedinec usiluje o profesní postup a intenzivně pracuje na uskutečnění svých představ. (Skorunková, 2013, s. 126 – 127)

1.3 Postoje

Postoje nejsou pouhou množinou myšlenek, které se týkají určitého objektu, ale ovlivňují chování, jsou tedy spojeny s činností. (Heysová, 2003, s. 95) „Postoje jsou stabilní systémy pozitivního nebo negativního hodnocení, emočních pocitů a technik jednání týkajících se sociálních cílů“ (Krech, Crutchfield a Ballachey, 1962 cit. podle Heysova, 2003, s. 95) Postoje nás připravují k činnosti a způsobují, že se častěji chováme určitým způsobem. Postoje mají tři rysy – jsou naučené, konzistentní a týkají se příznivých nebo nepříznivých reakcí. Postoje jsou velmi složité a popisují se pomocí tří dimenzí. Kognitivní dimenze se týká názorů a myšlenek, které má osoba o předmětu postoje. Emocionální dimenze se týká toho, jaké má daná osoba city k předmětu postoje a poslední dimenze je konativní nebo behaviorální, jež se týká sklonů k chování nebo jednání ve vztahu k předmětu postoje. (Heysová, 2003, s. 98) Výzkumy, které se zabývají emocionální dimenzí, ukazují na důležitost hodnot pro lidské chování a výzkumy kognitivní a konativní dimenze zase naznačily, že postoje a chování nemusí být vždy v souladu (Heysová, 2003, s. 115). Každá definice zdůrazňuje jinou dimenzi, ale všechny jsou důležité pro celkový vývoj postoje (Heysová, 2003, s. 98).

Postoje lidí k objektům je možné ovlivnit takovým způsobem, že v čase a prostoru vytvoříme úzké spojení mezi těmito objekty a pozitivními či negativními podněty, nebo mezi hodnotící odpovědí na objekt postoje a posilováním. Mnoho objektů je skutečně konzistentně spojováno s pozitivními nebo negativními souvislostmi či důsledky v běžném životě. Například to můžeme pozorovat v situaci, kdy děti sledují negativní projevy, jakmile se rodiče setkají s osobou, kterou očividně nemají rádi. Dalším příkladem může být fakt, že určité typy jídel v nás vždy vyvolají nepříjemnou chuť. Tato opakovaná zkušenost v obou případech by měla vyústit v negativní postoje, tedy ať už k určité osobě, nebo k potravině. (Hewstone, Stroebe, 2006, s. 294) Jak uvádí Výrost a kol.(s. 143): „Postoje každého jedince se seskupují do určitých významových celků a utvářejí tak vnitřně organizované, hierarchicky uspořádané struktury. Přesvědčování se považuje za hlavní prostředek navození změny postojů.“

Jak uvádí Hewstone a Stroebe (2006, s. 327) „postoje jsou celkovým hodnocením objektů obsahujícím afektivní, kognitivní a behaviorální komponentu a plní u člověka důležité funkce.“ K hlavním determinantám postojů patří zpracování informací významných pro postoj a předešlé chování. Lidé často mění své postoje tak, aby byly v souladu s jejich chováním. Postoje se také mohou změnit v důsledku toho, jak se lidé učí asociovat objekty postoje s určitými příjemnými, nebo nepříjemnými podmínkami a důsledky. Postoje ovlivňují všechna stádia zpracování informací, tedy od pozornosti až k vybavování. (Hewstone a Stroebe, 2006, s. 327) Souvislost postojů s hodnotami je důležitým kritériem, které nám pomůže postoj rozpoznat. Hodnoty leží v úplném základu postojů a jsou to poměrně stálé osobní předpoklady, jež se týkají obecných principů, tedy například toho, co je sociálně žádoucí nebo morální. Osobní hodnoty slouží jako standardy, podle kterých posuzujeme chování své, i chování ostatních, takže úzce souvisí s postojí. Postoje tedy většinou vycházejí z hodnotové soustavy člověka. Postoje také usměrňují naše reakce vůči určitým věcem nebo událostem v okolí, takže nemusíme pokaždé, když se s nimi setkáme, hledat vhodnou reakci. K objektu, který se nám v minulosti nelíbil, nebo nám uškodil, jsme si vyvinuli negativní postoj, takže v budoucnosti se mu už vyhneme a nemusíme pokaždé znovu objevovat jeho škodlivost. (Heysová, 2003, s. 97) Jestliže své postoje známe, svět je předvídatelnější (Hewstone a Stroebe, 2006, s. 283).

Všichni máme neustále potřebu lépe porozumět světu, což by za běžných okolností občas vyvolalo změnu postoje, ale vnitřní potřeby nebo úzkost mohou způsobovat příliš velké obavy ze změny. Změnu postoje by usnadnilo, kdyby změna probíhala pozvolna a kdyby osoba právě neprožívala žádnou příliš rušivou vnitřní úzkost. (Heysová, 2003, s. 98)

Jedna z nejspolehlivějších technik měření postojů je Likertova škála, jež se skládá z výroků, u kterých je vždy pětibodová škála, která sahá od „zcela souhlasím“, přes „nevím“, až po „zcela nesouhlasím“. Likertova škála zjišťuje nejen obsah postoje, ale také jeho přibližnou sílu, proto se z ní stala velmi užitečná pomůcka pro výzkum postojů. (Heysová, 2003, s. 112)

2 MANŽELSTVÍ

Téměř v každé lidské společnosti existuje společensky uznávaný typ svazku mezi mužem a ženou a tím je manželství. Vztah mezi manželi je pokládán za velmi blízký, bližší vztah muže mít snad jen jedinec ke své matce. Účelem manželství je mimo jiné směna věcí a služeb mezi oběma partnery, ale prostřednictvím manželství také získávají oba zúčastnění sexuální právo na svého partnera. (Hrušáková a Králíčková, 2006, s. 25) Dle Guilberta (2013, s. 42) „muž a žena, kteří se spojují svátostí manželskou, jsou znamením spojení Boha s lidstvem. Tedy Bůh je uvnitř jejich lásky a je její ústřední silou.“ Každý kdo vstoupí do manželství, má za cíl nějak obohatit svůj život. Mnoho lidí doufá, že se po svatbě značnělepší jejich situace. Většina lidí očekává, že jim manželství přinese pozornost, sexuální uspokojení, děti, společenské postavení, pocit sounáležitosti, ale také pocit, že nás někdo potřebuje. První myšlenky na rozvod nastanou právě tehdy, že se něco stane s těmito nadějemi. (Satirová, 1994, s. 131)

Satirová (1994, s. 132) ve své knize uvádí, v jaká zlepšení po svatbě ženy a muži doufají: „Ženy nejčastěji doufají v to, že budou mít muže, který ze všech lidí na světě bude milovat jen je, bude je respektovat a oceňovat, bude s nimi hovořit takovým způsobem, aby byly rády, že jsou ženami, bude při nich stát, utěšovat je a sexuálně uspokojovat a v období stresu jim bude stát po boku.“ Co se týče mužů, Satirová (1994, s. 132) uvádí jejich nejčastější motivaci: „Muži většinou říkali, že chtějí ženy, které se postarají o jejich potřeby, budou se těšit z jejich síly a těla, budou je považovat za moudré vůdce a budou také ochotné jim v případě potřeby pomoci. Přáli si dobré jídlo a dobrý sex.“

Monogamní manželství je v současném světě stále univerzálnější forma soužití muže a ženy, případně matky, otce a dětí. Přes všechny názorové rozdíly je pro naprostou většinu mladých lidí při vstupu do manželství láska a silný citový vztah. Podle mladých dospělých je láska základem manželství. Dalším důvodem pro vstup do manželství, mimo již zmíněnou lásku, je touha žít spolu a mít spolu děti. Do manželství vstupují dvojice, které již k sobě táhne víc než jen pouhá tělesná přitažlivost nebo zamilovanost. Skutečná láska jim může pomoci překonat mnohé životní zkoušky a překážky. (Barták, 1987, s. 56- 57)

Již v roce 1987, kdy Barták (1987, s. 57) napsal svou knihu, uvádí: „Jakoby právě toto manželství a tato rodina prodělávaly hlubokou krizí, přihlédneme-li k číslům rozvodových statistik, prudce stoupajících zejména v posledních desetiletích.“ Skeptické názory na manželství mívají především starší jedinci, tedy zkušenější, moudřejší a možná také již zklamaní (Barták, 1987, s. 57).

Hlavní motivací k manželství bývá tedy láska. Satirová (1994, s. 135) ve své knize píše o lásce: „Láska je cit. Nemůžeme ji uzákonit. Buď existuje, nebo ne. Přichází bez příčiny. Aby vytrvala a vzrůstala, musíme o ni pečovat. Láska je jako semínko, kterému se podařilo vzklíčit a vyrazit ze země. Bez řádné výživy, světla a vláhy odumře. Láska a zájem z doby námluv se rozvíjí v manželství jen tehdy, chápe-li dvojice, že o svou lásku musí pečovat každého dne.“

Většina manželství, která jsou neúspěšná, se vyznačují neznalostí pramenící z naivních nerealistických představ o možnostech lásky, a neschopností jasně komunikovat. Často si lidé berou partnery, které jako lidi neznají. Mnohé dá dohromady sexuální přitažlivost, ale ta ani zdaleka nezaručuje, že se k sobě tyto dva lidé budou hodit. Sexuální život hraje v životě partnerů důležitou roli, nicméně každodenní vztah vyžaduje mnohem více než pouhou sexuální přitažlivost. Může se dokonce z různých důvodů stát, že sexuální život vymizí, ale vztah se může nadále úspěšně vyvíjet. (Satirová, 1994, s. 133)

2.1 Od zamilovanosti po lásku

Existuje několik fází vztahu. První fází je zamilovanost, druhou láska a poslední fází je partnerství a vzájemné propojení. Na úplném začátku je přitažlivost, která je pro každého jiná. Ženám se například mnohdy líbí, jak se muž chová, jak si se vším poradí. Muži zase u žen ocení křehkost, ale někteří naopak kuráž. Silným magnetem je ale také sexuální přitažlivost. (Biddulph, 2006 In Venglářová, 2008, s. 32) Teprve později, kdy se k zalíbení a přitažlivosti připojují také citové prožitky, vzniká zamilovanost. Zamilovanost ještě nemůžeme považovat za lásku, ale mnohdy může v lásku přerůst a dozrát. Často se stává, že si lidé pletou prosté pudové zalíbení se zamilovaností, nebo dokonce láskou. (Barták, 1987, s. 10)

Ve fázi zamilovanosti milenci často nevidí jeden druhého objektivně, mají tendenci nadhodnocovat jeho dobré vlastnosti a schopnosti a naopak přehlížet vlastnosti špatné. Nejdříve na svém partnerovi milujeme úplně všechno, až později si začínáme všimnout věcí, vlastností, nebo zvyků, které nemilujeme ani náhodou. V této fázi vztahu je důležité zvolit trvale udržitelnou formu chování. Zvláště ženy v tomto období vychází svému partnerovi velmi vstřícné, starají se o něj, nepotřebují pomoc s úklidem a podobně. (Biddulph, 2006 In Venglářová, 2008, s. 32) „Zamilovaní partneři někdy působí jako „jedno tělo, jedna duše“. Trápí se, když nemohou být spolu. Silný náboj vztahu působí jakési odclonění dalších věcí v životě. Zapomínáme, nespíme, myslíme jen na toho druhého. Naštěstí zamilovanost trvá spíše měsíce než roky.“ (Biddulph, 2006 cit. podle Venglářová, 2008, s. 33)

Důležitý rozdíl mezi zamilovaností a láskou je kritičnost. Během zamilovanosti jsme naprosto nekritičtí, ale láska je naopak kritická. V lásce poznáváme svého druhu do všech podrobností, se všemi jeho klady i nedostatky. Láska se tímhle nápadně podobá přátelství, ve které ostatně někdy také láska přechází. V lásce i přátelství jsou důležité společné zájmy a shoda v základních životních názorech. (Barták, 1987, s. 11)

Láska je stav, který je více slučitelný s životem. Když s partnerem nemůžeme být, tak to už jeden bez druhého vydržíme, i když se nám stýská. Je to po zamilovanosti vlastně návrat k normálnímu životu. Partneři jsou v jejich vztahu spokojeni a přináší jim radost. Nejde zde již jenom o obrovské množství vášní a citů, ale jde o důležité prostředí, kde partneři uspokojují své citové i tělesné potřeby, oba partneři rozvíjí svou osobnost. (Biddulph, 2006 In Venglářová, 2008, s. 33) Láska předpokládá také vzájemnou poctivost a upřímnost. Tajnosti, podvody, podezíravost nebo nedůvěra obvykle znamenají konec lásky. Láska muže a ženy také nemůže fungovat bez jejich vzájemné úcty. Mnoho lidí přestalo milovat svého partnera právě tehdy, kdy k němu ztratili úctu. (Barták, 1987, s. 12)

Dle Bartáka (1987, s. 12) „skutečně hluboce si někoho vážit předpokládá, že jsme ho především důkladně poznali po všech stránkách, a protože nikdo z nás není dokonalý, tak nejen po těch dobrých, ale i po těch méně pozitivních. Máme-li si někoho vážit, nebo mít k němu úctu, musí jeho dobré vlastnosti převažovat nad špatnými a ty špatné nesmějí být takové, aby nás odpuzovaly nebo byly pro nás nesnesitelné.“ Láska je něco výjimečného, ale také křehkého. Je potřeba mít obrovskou trpělivost, aby se láska udržela. (Guilbert, 2013, s. 76)

2.2 Komunikace v manželství

Partnerství, vzájemné propojení je dle Biddulpha (2006 In Venglářová, 2008, s. 33) poslední fází vztahu. Partneři sdílejí společné chvíle, ale nevyžadují, aby spolu trávili všechnen čas. Starají se společně o domácnost, pečují společně o děti. Všechny prožité radosti, ale také starosti, partnery spojují. Vzájemně se znají, respektují své silné i slabé stránky a mají reálnou představu o tom, co od druhého mohou čekat.

Dle Nováka (2011, s. 45) „v každé příručce asertivity se dočteme, že klidné, vyrovnané, sebejisté vystupování je základ úspěšného vedení dialogu. Člověk nejistý, úzkostný, tónem hlasu či gesty agresivní odradí. Stejně tak odrazuje styl „ukřivděný poslední spravedlivý“. V manželském dialogu vše, co bylo výše uvedeno, platí dvojnásob.“ Pro partnerství je důležité mluvit asertivně – otevřeně, jasně a to způsobem, který neuráží. Vyjádříme, co cítíme bez dvojznačných náznaků. (Novák, 2011, s. 45)

Novák (2011, s. 77-78) uvádí ve své knize postup asertivity, který rozdělil do deseti bodů.

1. „Vysvětlujeme příčiny svého chování“ – vysvětlení musí být stručné a jasné. Jestliže se mnohokrát opakuje a snaží se jedince ovlivnit, nejedná se o vysvětlení, ale o trest.
2. „Dáme najevo respekt vůči právům druhého člověka i ochotu hledat a najít kompromis“ – můžeme také dát najevo, že si uvědomujeme, že pro druhou stranu není jednoduché nám vyhovět.
3. „Zdůrazňujeme možnost i nutnost kompromisu“ – kompromis již máme připravený, snažíme se hledat různé varianty.
4. „Vyhýbáme se všem konfrontačním technikám typu „buď – nebo““
5. „Snažíme se hovořit kladně (pozitivní myšlení)“ – měli bychom se vyhýbat negativnímu zevšeobecnování.
6. „Partnerovi i opakovaně sdělíme, co pro nás v dobrém slova smyslu znamená“ – zdůrazňujeme, že k němu máme kladný vztah, protože je a ne pro to, jaký je.
7. „Jednáme empaticky“ – měli bychom partnerovi zdůraznit, že chápeme a neodsuzujeme jeho postoj.
8. „Tolerujeme, že druhá strana může „vypadnout z role““ – druhá strana může říct něco, co ji mrzí, co nemyslela špatně - neměli bychom dopustit, aby se z toho stalo zbytečně hlavní téma sporu.
9. „Nevolíme tendenční příklady potvrzující naši verzi“
10. „V asertivní obligaci není podstatné, co je pravda“ – podstatné je ale to, co druhá strana snese. Neznamená to, že musíme lhát, ale někdy je lepší neříkat celou pravdu.

Dále Novák (2011, s. 79) uvádí „snad nejpodstatnější z onoho desatera je respekt k osobnosti a životnímu stylu protějšku“.

Důležitou roli ve vztahu mezi partnery hrají také komplimenty, poděkování a prosba o laskavost. Co se týče komplimentů – dáme najevo, že se nám něco líbilo, až překvapivě to dokáže pročistit atmosféru. Poděkování je projev spokojenosti, který do rodinné komunikace patří. A prosba o laskavost – vždy se říkalo, že „prosím“ je kouzelné slovo. Neměli bychom se mu vyhýbat ani tehdy, kdy vlastně rozkazujeme. (Novák, 2011, s. 74 – 76) „V manželství není šéfů, a o to víc by mělo být proseb (a díky).“ (Novák, 2011, s. 76)

Jak náš partner pozná, že mu nasloucháme a máme pro něj pochopení? Existuje několik znaků. Věnujeme pozornost pouze jemu a ne například televizi, necháme partnera více mluvit, my spíše posloucháme. Hledáme možnost partnera pochopit, neodsuzujeme a nehodnotíme jej, ale naopak povzbuzujeme k dalšímu hovoru. Dále bychom měli být empatičtí – to neznamená souhlasit s čímkoliv, ale snahu vcítit se do druhého. (Venglářová, 2008, s. 22)

2.3 Legislativní zakotvení manželství

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, uvádí: „Manželství je trvalý svazek muže a ženy vzniklý způsobem, který stanoví tento zákon. Hlavním účelem manželství je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc.“

Manželství je společenství, které vzniklo svobodným a dobrovolným souhlasem obou partnerů. To, že je rozhodnutí o vstupu do manželství dobrovolné znamená, že nikdo nemá právní možnost vynutit si uzavření manželství. Také to znamená, že k uzavření manželství není potřebný souhlas třetí osoby, jako například rodičů, nebo státního orgánu. (Hrušáková a Králíčková, 2006, s. 52)

Hrušáková a Králíčková (2006, s. 51) ve své knize uvádí: „Manželství jako právní vztah může vzniknout jen zákonem předepsaným způsobem před příslušným orgánem pověřeným vést matriky (matriční úřad), nebo před orgánem registrované církve nebo náboženské společnosti“. Na základě toho rozlišujeme občanský a církevní sňatek.

Co se týče příjmení, snoubenci při obřadu prohlásí buďto že příjmení jednoho z nich se stane jejich společným příjmením, nebo si oba ponechají svá příjmení a poslední možností je, že si jeden z dvojice ke svému příjmení přidá příjmení další, tedy to společné. Snoubenci dále musí předložit doklady osvědčující jejich totožnost a způsobilost k uzavření manželství. Další důležitou součástí sňatku je prohlášení, že snoubencům nejsou známy žádné překážky, které by jim bránily v uzavření manželství. Dále musí prohlásit, že znají navzájem svůj zdravotní stav a zvážili uspořádání budoucích majetkových poměrů, bydlení a celkově hmotné zajištění po uzavření manželství. (Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník)

Zákon č. 89/2012, občanský zákoník, také uvádí, jaké existují zákonné překážky manželství. V první řadě manželství nemůže uzavřít člověk nezletilý, ale soud může určit výjimku a povolit uzavření manželství nezletilému, pokud dovršil šestnácti let věku a jsou-li pro to důležité důvody. Manželství také nemůže uzavřít osoba, která má sníženou svéprávnost v této oblasti. Samozřejmě je, že manželství nemůže uzavřít osoba, která již dříve manželství,

nebo registrované partnerství, uzavřela a pokud tento svazek stále trvá. Manželství nemůže být uzavřeno mezi předky, potomky, ani sourozenci, což platí také u osob, jejichž příbuzenství vzniklo osvojením. Manželství také nesmí uzavřít pěstoun, nebo poručník s dítětem, které je jim svěřeno do péče.

Manželství může vzniknout pouze mezi jedním mužem a jednou ženou. Právní úprava stojí na principu monogamie, který vychází z evropských křesťanských a kulturních tradic. (Hrušáková a Králíčková, 2006, s. 52)

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, také vymezuje možnost, kdy manželství může být pokládáno za neplatné: „Došlo-li k uzavření manželství, přestože tomu bránila zákonná překážka, soud prohlásí manželství za neplatné na návrh každého, kdo na tom má právní zájem, ledaže manželství bránila překážka omezené svéprávnosti.“

2.3.1 Práva a povinnosti manželů

Hrušáková a Králíčková (2006, s. 88) uvádí ve své knize: „Práva a povinnosti manželů vznikají přímo ze zákona již samotným uzavřením manželství a zanikají nejpozději s jeho zánikem.“ Faktický rozchod manželů, nebo jejich odloučené soužití, neznamená, že zaniknou jejich práva a povinnosti. Nicméně to ale znamená, že plnění těch práv a povinností může být značně ztížené, nebo zcela vyloučené. Naopak platí, že práva a povinnosti neplatí u partnerů v nesezdaném soužití, i když spolu dlouhodobě žijí, uspokojují své potřeby, nebo pečují o dítě. (Hrušáková a Králíčková, 2006, s. 88) Jak uvádí Hrušáková a Králíčková (2006, s. 88): „Právní úprava práv a povinností mezi manžely představuje velmi významnou část právního řádu. Vedle Listiny základních práv a svobod je regulace vztahů mezi manžely obsažena především v zákoně o rodině a v občanském zákoníku.“

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, uvádí, že manželé mají rovné povinnosti i práva. Dále stanovuje, že manželé jsou povinni mít k sobě navzájem úctu, jsou povinni žít spolu a být si věrni, musí vzájemně respektovat svou důstojnost, podporovat se. Dále jsou povinni dle tohoto zákona udržovat rodinné společenství, vytvářet zdravé rodinné prostředí a společně pečovat o děti. Dále zákon stanovuje, že je manžel povinen brát zřetel na zájem rodiny, tedy partnera a nezletilého dítěte, popřípadě dalších členů rodiny, při volně svých pracovních, studijních a podobných činnostech. Každý z manželů přispívá na potřeby života rodiny podle svých majetkových poměrů, možností a schopností tak, aby byla životní úroveň všech členů rodiny srovnatelná. Manželé jsou povinni se dohodnout v důležitých záležitostech rodiny, jako například při volbě umístění rodinné domácnosti. Pokud se manželé nedohodnou, může za

jednoho z manželů rozhodnout soud. Manžel má právo zastupovat svého manžela v jeho běžných záležitostech, nesdělí-li manžel, který má být zastupován, že se zastoupením nesouhlasí, nebo pokud soud nezruší na návrh manžela právo zastupovat druhého manžela. Dále zákon 89/2012 Sb., občanský zákoník, uvádí: „Manželé mají vzájemnou vyživovací povinnost v rozsahu, který oběma zajišťuje zásadně stejnou hmotnou a kulturní úroveň. Vyživovací povinnost mezi manžely předchází vyživovací povinnosti dítěte i rodičů.“

3 RODINA

Rodina se ve svých funkcích a struktuře v dnešní době příliš neliší od toho, jak vypadala na počátku civilizace. Rodina působila, působí a dále také působit bude jako prvek, který zajišťuje stabilitu společnosti. Již nejstarší etické a morálně normativní spisy ukazují, že jakmile lidé přestávají plnit své rodinné závazky, společnost ztrácí svou sílu. (Možný, 2006, s. 14-15) Původní význam slova rodina byl ve středověku i starověku podstatně jiný. První pojetí bralo rodinu jako to, co dnes nazýváme velkou „domácností“, tedy společenství lidí, kteří spolu žijí pod jednou střechou a společně hospodaří. Druhé pojetí rodiny se vztahovalo na vládnoucí třídy a rodina pro ně znamenala totéž co rod, tedy velká skupina pokrevně spojených lidí. (Možný, 1990, s. 17 – 18)

„Rodina je seskupení jedinců, kteří se vzájemně intelektuálně, citově, duchovně, fyzicky a duševně ovlivňují.“ (Schaefferová, 1995, s. 9) Pro rodinu je definující vlastností svazek krve, rodina se z lidského páru zakládá až narozením prvního dítěte. Rodičovství bylo v tradiční společnosti nejpřirozenější věcí na světě. (Možný, 2006, s. 20-21)

Každý jedinec se proměňuje, tudíž v rámci rodiny neexistují žádné dva dny, které jsou stejné. Všichni se totiž v různých oblastech rozvíjíme. Rodinu lze také považovat za umělecké dílo, na kterém je potřeba pracovat a které se vytváří roky, ale nikdy není hotové. (Schaefferová, 1995, s. 8 - 9) Dle Možného (2006, s. 14) rodina „představuje sociální zařízení, jehož základním účelem je vytvářet soukromý prostor pro reprodukci společnosti, stíněný proti vířícímu a nepřehlednému světu veřejnému. Chrání své členy, nemění svůj tvar.“

Nejčastější formou rodiny je párová monogamická rodina, která se vyskytuje u 85% známých společností. Také tři z pěti známých náboženství jsou monogamická, pouze muslimská náboženství jsou polygynická. Existuje mnoho dalších forem soužití, která byla v různých historických dobách ať už přijatelná, nebo vyžadovaná – tedy polygamie. Ta může mít formu polygynie, což znamená soužití jednoho muže a dvou nebo více žen, další formou je polyandrie, což je naopak soužití jedné ženy se dvěma nebo více muži. V některých malých, primitivních a velmi chudých společnostech se také vyskytovala sodorální polyandrie, což znamenalo, že do manželství vstoupí žena, její partner a jeho bratři. (Možný, 2006, s. 114)

Psychologie rozlišuje rodinu nukleární a širší. Do rodiny nukleární patří otec, matka a děti. Do rodiny širší patří další příbuzenstvo, kam patří prarodiče, bratřenci a sestřenice, tety a strýcové. Všechny tyto členy rodiny dítě vnímá a buď s nimi má vztah, nebo jej buduje. Dítě

vnímá, že jej mají rádi, nebo se na něj zlobí, mluví spolu, tráví spolu čas. (Špaňhelová, 2010, s. 13)

Dle Stašové a kol. (2001, s. 82): „Pro každého jedince je rodina významným opěrným bodem, v němž hledá bezpečí, založené na vzájemném porozumění. Takové zázemí je pak základem dalších sociálních kontaktů jedince ve společnosti.“

Rodinné prostředí lze analyzovat. Tato analýza se skládá ze tří oblastí. První oblastí jsou **demograficko-psychologické podmínky rodinného prostředí**, které zahrnují dva okruhy problémů. Prvním okruhem je celková struktura rodiny (včetně věku) a aspekty, které vyplývají z působení matky, otce, sourozenců, nebo také prarodičů. V tomto okruhu jde především o úplnost, nebo neúplnost rodiny, ale také o počet dětí. Rodiny se třemi a více dětmi vytváří specifické výchovné problémy, nicméně čím dál častěji se jeví problematické také rodiny, které vychovávají jedináčka. Také velké věkové rozdíly mohou být zdrojem různých problémů mezi rodiči, nebo sourozenci. Další okruh problémů zahrnuje „vnitřní stabilitu rodiny (všechny roviny vnitřních vztahů) jako základnu emocionální atmosféry rodinného prostředí a předpoklad existence a přirozeného rozvoje všech dimenzí rodinného života – nejdůležitější rovino jsou jistě vztahy mezi rodiči a dětmi.“ Druhou oblastí jsou **materiálně-ekonomické faktory rodinného prostředí**, kam patří zejména zaměstnanost rodičů a jak to ovlivňuje děti, jaká je kvalita bydlení rodiny a jak mají vybavenou domácnost, dále finanční zajištění rodiny, spotřeba rodiny, ale také jak jsou rodiče schopni finančně zajistit zájmovou činnost pro děti a jejich přípravu do školy. Poslední oblastí jsou **kulturně-výchovné oblasti rodinného prostředí**, které se odráží především v hodnotové orientaci a vzdělání rodičů, ale také v životním stylu a v tom, jak tráví volný čas. Tuto oblast ovlivňuje také míra pedagogizace rodinného prostředí rodinného prostředí, zdali využívají pedagogické prostředky, které mají vliv na utváření postojů dětí k lidem, ke vzdělání, práci, kultuře, politice a celkově k životu. (Kraus, 2008, s. 86-87)

3.1 Funkce rodiny

Rodina je nenahraditelnou institucí, je to opěrný bod, kam se její členové, především děti, mohou uchýlit. Rodinu také můžeme chápat jako útočiště před veřejným světem. Existuje několik základních funkcí, které rodina plní. (Kraus, 2008, s. 81)

První funkcí rodiny je **biologickoreprodukční funkce**, která má význam pro společnost jako celek, ale také pro jedince, kteří rodinu tvoří. Společnost potřebuje pro svůj úspěšný rozvoj stabilní reprodukční základnu. Podstata této funkce se sice nemění, ale ve většině vyspělých

zemí je dítě považováno jako překážka v kariérním růstu a v rodinách s nižšími příjmy je dítě bráno jako přepych. To je důvodem úbytku dětí, který v posledních letech pozorujeme. Stále více partnerů se rozhodne mít jedno dítě, nebo dokonce žádné. (Kraus, 2008, s. 81). Dle Špaňhelové (2010, s. 12) biologicko-reprodukční funkce znamená, že rodiče mají plnit funkci plodit děti.

Další funkcí je **sociálně-ekonomická funkce**. Dle Krause (2008, s. 81-82) „rodina je chápána jako významný prvek v rozvoji ekonomického systému společnosti. Její členové se zapojují do výrobní i nevýrobní sféry v rámci výkonu určitého povolání a současně se rodina sama stává významným spotřebitelem, na němž je značně závislý trh.“ Rodina představuje samotnou ekonomickou jednotku, tedy rodinnou firmu (Kraus, 2008, s. 82). Ekonomicko-zabezpečovací funkce znamená, že se rodina stará o to, aby děti byly dostatečně ekonomicky zabezpečeny. Tato funkce by nikdy neměla převyšovat a zastiňovat funkci emocionální. (Špaňhelová, 2010, s. 12).

Rodina plní také **funkci ochrannou**, která spočívá v zajišťování základních životních potřeb, tedy biologických, hygienických a zdravotních. A to platí nejen u dětí, ale u všech členů rodiny. Před rokem 1989 se o tuto funkci staral zejména stát, ale od roku 1990 se od rodiny očekává větší spoluúčast na jejím plnění – pacienti jsou dříve propouštěni z nemocnic do domácího ošetřování než dříve, pacienti mají vyšší finanční spoluúčast na zdravotní péči a podobně. (Kraus, 2008, s. 82)

Rodina je sociální skupinou, která učí dítě osvojovat si základní návyky a způsoby chování, ale také to, jak se má přizpůsobit sociálnímu životu. Plní teda také **socializačně-výchovnou** funkci. Rodina působí na své členy ve spoustě jevů a procesů – ekonomických, sociálních, mravních, kulturních, estetických, zdravotních a dalších. (Stašová et al., 2001, s. 80) Hlavní úlohou socializačního procesu v rodině je příprava dětí na vstup do praktického života. V dnešní době má ale také velký vliv mladší generace na starší, například v zacházení s moderními komunikačními prostředky. Rodina mnohdy přesouvá odpovědnost za výchovu na školu a předpokládá, že učitelé napraví chyby, kterých se ve výchově dopouští - rodiče jsou mnohdy příliš liberální, hýčkájící, perfekcionistačtí, autoritativní, nebo můžou být příliš tvrdí a používat fyzické násilí. Optimální je přístup demokratický, který je založený více na vztahu partnerství. (Kraus, 2008, s. 82-83)

Zásadní funkcí je **emocionální funkce** rodiny, která je nezastupitelná. Rodina je jediná instituce, která zajišťuje takové citové zázemí, pocit lásky, bezpečí a jistoty. Od 90. let minulého století dochází ke změně kvality této funkce, ať už z důvodu zvýšeného počtu rozvodů, nebo

zaneprázdněných rodičů. Přibývá proto dětí, které jsou citově deprimované, nebo i týrané. (Kraus, 2008, s. 83) Dle Špaňhelové (2010, s. 12) tato funkce znamená „emočně zabezpečovat dítě, sdílet s ním pocity, pomáhat mu je vyjadřovat, dávat je najevo a mluvit o nich i ze strany rodičovské. Dítě zahrnout láskou. Jistou láskou, která má i mantinely. V nich má dítě spatřovat jistotu, kterou mu rodiče přinášejí do jeho života.“ V rodině se vytváří hodnotová a psychická atmosféra, která podstatně ovlivňuje všechny členy rodiny. Rodina tedy plní významnou funkci v oblasti sociálně-psychologické podpory svých členů. Rodina vytváří specifické sociální klima, ve kterém má velmi významnou roli citová stránka, utváření a udržování vědomí, že jsou členové rodiny akceptováni a uznáváni. (Stašová et al, 2001, s. 82)

Rodina by také měla zajišťovat **rekreaci, relaxaci a zábavu**. Tyto aktivity se týkají sice celé rodiny, ale nejvýznamnější jsou pro děti. Tato funkce se projevuje například v tom, do jaké míry tráví všichni členové rodiny pohromadě svůj volný čas, jakým činnostem se ve volném čase věnují, nebo jakým způsobem tráví dovolené. (Kraus, 2008, s. 83)

3.1.1 Poruchy funkcí rodiny

Příčin poruch rodiny je velké množství a mají různý charakter. Pramení z chyb v jednotlivých oblastech a mohou být vázány na čtyři základní funkce rodiny. O poruše **biologicko-reprodukční funkce** hovoříme tehdy, když se do rodiny z různých důvodů děti nerodí, nebo se rodí nějak poškozené. V tomto případě manželé buď nemohou, nebo nechtějí mít děti. Vědomé odmítání rodičovství může souviset s hospodářskou situací, nebo s osobnostním profilem každého jedince. Problém může být také tehdy, když rodiče nezodpovědně přivedou dítě do velmi nepříznivých podmínek, nebo u rodičů, jejichž zdravotní stav jim nedovoluje zastávat roli rodiče. Biologicko-reprodukční funkce je v přímém spojení k ekonomicko-zabezpečovací funkci rodiny-k jejímu standardu, který se snižuje se zvyšujícím se počtem dětí. S plněním této funkce může také nastat problém tehdy, když se narodí dítě s postižením, což přináší řadu problémů pro jednotlivé členy rodiny, ale také pro fungování rodiny jako celku. (Dunovský, 1986, s. 13-14)

Porucha **ekonomicko-zabezpečovací funkce** pochází z faktu, že se rodiče nemohou (nebo nechtějí) zapojit do výrobního procesu společnosti, tedy zabezpečit sebe a svou rodinu dostatkem prostředků k životu. Právě zde je tak zřetelná závislost rodiny na společenském systému. V naší společnosti sice není narušena tato funkce, ale nelze říci, že by u nás selhání této funkce neexistovalo. Vyskytuje se spíše ojediněle, ať už z důvodu mentální retardace rodičů, nebo např. jejich alkoholismem, nebo delikvencí. Při porušení této funkce je vážně

narušen vztah rodiny se společností. Problém při plnění této funkce může také nastat tehdy, když má rodina více dětí a jde zde velmi nízký příjem na jednoho člena rodiny, což se řeší v rámci sociálního zabezpečení. (Dunovský, 1986, s. 14-15)

Porucha **emocionální funkce** rodiny je velmi závažná a zasahuje všechny členy rodiny a jejich vztah ke společnosti. Porucha této funkce ohrožuje zejména klidnou a vyrovnanou rodinnou atmosféru, o kterou je dítě připraveno z důvodu rodinného rozpadu, nedostatečného zájmu o dítě, který někdy vede až k týrání nebo zneužívání dítěte. (Dunovský, 1986, s. 15) Tato funkce může být narušována v řadě situací, ať už konfliktními situacemi v rodině, což může být způsobeno rozvodem rodičů, nebo psychologickým nepřijetím dítěte, nebo závislostí jednoho z členů rodiny na alkoholu, drogách, nebo hracích automatech. (Stašová et al., 2001, s. 82) Také sociálně a emočně nezralí rodiče, kteří nepřijali vhodné vzorce chování z orientační rodiny, mají problémy s naplňováním této funkce. Stabilita v oblasti sociálně-psychologické je tou základní jistotou, kterou může rodina jedinci, tedy především dětem, poskytnout. Je to funkce, kterou neumí naplnit žádná jiná sociální instituce. (Stašová et al., 2001, s. 82-83)

Funkce socializačně výchovná se jeví jako funkce nejvýznamnější. Vychází ze tří důvodů – rodiče se nemohou starat o dítě, rodiče se nedovedou postarat o dítě, nebo se o něj nechtějí starat. V případě, kdy se rodiče nemohou starat o dítě, můžeme důvod spatřovat v přírodních situacích, jako například přírodní katastrofy, nebo znečištění, nebo v poruchách chování v celé společnosti, jako například války, hladomor, epidemie, nebo nezaměstnanost. Také zde můžeme řadit poruchy fungování rodinného systému, tedy například velký počet dětí. Důvod také může být v jednotlivých členech rodiny. Velmi těžká situace pro členy může nastat také v případě úmrtí, invalidity, nebo nemoci jednoho z jejich členů. V případech, kdy se rodiče nedovedou postarat o dítě, jde především o to, že nejsou schopni uspokojit základní potřeby dítěte a zajistit jejich přiměřený vývoj. To může být způsobeno nízkým věkem rodičů, nezralostí, nebo proto, že nezvládnou mimořádné situace, jako například narození dítěte s postižením. Poslední situací je ta, že se rodiče o dítě postarat o dítě nechtějí. Příčinou může být porucha osobnosti rodičů, různé typy psychopatií, které jim brání převzít plnou odpovědnost a plnit rodičovské role a úkoly, které vyžaduje společnost i děti. Rodiče v těchto případech mají zájem o děti buď minimální, nebo žádný, mohou děti zanedbávat, nebo je opouštějí. To může způsobit ohrožení prospěchu dítěte, poškození jeho vývoje a dítě může být z rodiny odebráno. (Dunovský, 1986, s. 16, 20)

3.2 Současná rodina

Současnou rodinu poznamenala celá řada důležitých momentů a zkušeností. Mnoho rodin se skládá z partnerů, kteří neuzavřeli manželství a oblast zakládání rodiny tím ztrácí svoji ritualizovanou podobu. Dochází také ke značnému nárůstu rozvodovosti, ať už z důvodu objektivních, jako je například emancipační proces, nebo nárůst ateismu, nebo z důvodů subjektivních, které způsobuje fakt, že manželské svazky jsou zakládány především na emotivní bázi. Z této skutečnosti vyplývá, že se snižuje stabilita rodiny. (Stašová et al., 2001, s. 83)

Proměny současné rodiny ovlivnily sociální role rodičů, muž ztratil dřívější výsadní postavení rodině a žena získala některá práva, ale také povinnosti, které dříve náležely pouze mužům. Pokles autority muže samozřejmě neznamená, že by byl méně důležitý – přítomnost obou rodičů je pro děti nenahraditelná. Děti také sledují partnerský vztah svých rodičů a podle jejich vzoru se mohou odehrávat jejich vztahy v budoucnosti. Děti se začaly více aktivně podílet na organizaci rodinného života a vztah dětí a rodičů se stává více partnerským. (Kraus, 2008, s. 84) Roste zaměstnanost rodičů a tím i jejich pobyt v pracovním procesu. V dnešní době spousta rodičů tráví v práci mnohem více času, než tomu bylo dříve. V některých případech se tento nárůst zaměstnanosti týká pouze mužů, ženy jsou v domácnosti a do pracovního procesu se vrací později. Vyrůstá také vzdělanost žen. (Špaňhelová, 2010, s. 11) Změnila se struktura rodiny. Klesá nejen počet dětí v rodině, ale také vícegenerační soužití není tak běžné jako dříve. Ke změnám ve struktuře také patří nárůst počet jednočlenných domácností. Naopak ubývá „nechtěné“ těhotenství, díky rozvoji antikoncepce a je častější plánované rodičovství. Prodloužení délky života způsobilo delší trvání rodiny po odchodu dětí a zároveň děti žijí s rodiči delší dobu v jedné domácnosti. (Stašová et al., 2001, s. 84)

Dalším rysem současné rodiny je dezintegrace, což znamená, že ve většině rodin ubývá chvil, kdy se celá rodina sejde pohromadě za účelem sdílet své zážitky, radosti i starosti a vzájemně spolupracovat. Naopak je čím dál častější, že se členové rodiny v domácnosti jen potkávají a přestávají komunikovat. Značná je také diferencovanost rodin podle socioekonomické úrovně. Mnoho domácností má nižší příjmy, a jakmile začnou řešit své finanční problémy půjčkami, často se neúměrně zadluží, což může být spojeno se sociálním vyloučením. Děti ze sociálně slabých rodin mohou být šikanovány a také se zde častěji objevuje deviantní chování. (Kraus, 2008, s. 86).

Dle Špaňhelové (2010, s. 11-12) se činnosti, které dříve vykonávala rodina, odsouvají do společenských služeb, jako například čistírna, prádelna, školní družina, nebo mateřská škola. Obyvatelé se často stěhují z venkova do měst, případně do satelitních městeček. Mezilidské vztahy jsou omezeny v důsledku velkého technického rozvoje. Dítě je zvyklé používat internet a s tím spojené sociální sítě nebo programy, přes které mohou komunikovat. Tento způsob nepřímé komunikace může značně omezovat komunikační schopnosti dítěte. Mezi znaky současné rodiny patří také snížení vlivu náboženství.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 DESIGN VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Součástí bakalářské práce je výzkumné šetření, které se zabývá postojem mladých lidí ze Zlínského kraje k manželství a rodině. Důvodů k výběru tohoto tématu je hned několik. Rodina je základ státu. Dle mého názoru je to nejdůležitější instituce v životě člověka. Ať už se jedná o rodinu původní, nebo o rodinu, kterou si sami založíme. Ale právě rodina prochází v posledních letech řadou změn. Lidé ji berou jinak, než tomu bylo dříve. Chtěla jsem proto zjistit, jak svoji budoucnost vidí lidé zhruba v mém věku, zdali plánují svatbu, děti, nebo jaké obavy jim v založení rodiny brání. Zjištěné údaje jsou prezentovány v grafech.

4.1 Výzkumné otázky a cíle

Hlavní výzkumná otázka

Jaký je postoj mladých lidí ze Zlínského kraje k manželství a rodině?

Díličí výzkumné otázky

Z jakých důvodů by mladí lidé vstoupili do manželství?

Čeho se respondenti obávají při plánování založení rodiny?

Jak si respondenti představují postavení muže v rodině?

Hlavní výzkumný cíl

Zjistit postoj mladých lidí ve Zlínském kraji k manželství a rodině.

Díličí výzkumné cíle

Zmapovat důvody motivující mladé lidi ze Zlínského kraje k uzavření manželství.

Zjistit obavy respondentů týkající se založení rodiny.

Zjistit představu respondentů o postavení muže v rodině.

4.2 Způsob výběru výzkumného vzorku

Jak bylo podmínkou k vyplnění dotazníku, všichni respondenti jsou ve věku 18 – 30 let, protože právě tento věk je charakteristický pro období mladé dospělosti. Dalším kritériem při výběru respondentů bylo, aby byli všichni dosud nezadaní a bezdětní, abychom ve výsledcích výzkumu zachytili názor pouze této skupiny lidí. Jak vyplývá z názvu bakalářské práce, byli dotazováni respondenti ze Zlínského kraje. Respondenti byli požádáni o vyplnění online dotazníku přes sociální síť.

4.3 Dotazník

4.3.1 Tvorba dotazníku

Dotazník obsahoval celkem 34 otázek, byly v něm obsažené otázky uzavřené, otevřené, polouzavřené, ale také otázky formou Likertovy škály. Co se týče uzavřených otázek, respondentům byly nabízeny varianty odpovědí, v mém dotazníku to byly buďto otázky dichotomické, kde byl výběr ze dvou variant, ať už se jednalo o dotaz na pohlaví či otázku, která vyžadovala odpověď „ano“ nebo „ne“, nebo dotaz na počet dětí, který by chtěli respondenti v budoucnosti mít. V případě otázek otevřených má respondent možnost na otázky odpovídat dle své vůle, ať už se jednalo o věk, nebo o vyjádření svého názoru na danou problematiku. Kombinací těchto dvou způsobů jsou otázky polouzavřené, jež byly použity tam, kde měl respondent možnost připsat vlastní odpověď. U otázek, jež byly formou Likertovy škály, měli respondenti uvést míru jejich souhlasu od „zcela souhlasím“, přes „nevím“, až po „zcela nesouhlasím“. Celkově má tato škála 5 položek.

Dotazník byl sestaven tak, aby byl pro respondenty srozumitelný, přehledný a jeho vyplnění nezabralo příliš mnoho času.

4.3.2 Obsah dotazníku

Prvních 5 otázek v dotazníku tvořily demografické údaje, kde jsme zjišťovali pohlaví a věk respondentů, zdali jsou zaměstnaní, studují nebo zvládají kombinaci obou, případně jestli jsou nezaměstnaní. Další otázka zjišťovala nejvyšší dosažené vzdělání a také se v této části nacházela ověřovací otázka, zdali jsou respondenti nesezdaní (otázky č. 1 – 5).

Další otázky se již vztahovaly přímo k tématu bakalářské práce. Nejdříve jsme zjišťovali, jaké důvody by respondenty vedly k uzavření manželství. V dotazníku bylo uvedeno několik vět, u kterých měli respondenti vyjádřit míru souhlasu a poté měli také možnost napsat vlastní odpověď. Bylo zde také pár vět týkajících se obecně vstupu do manželství a samotné důležitosti rodiny pro respondenta (otázky č. 6 – 14).

V další části dotazníku jsme se respondentů ptali na míru souhlasu s několika větami, které se týkaly nejrůznějších obav ze založení rodiny. Zde měli respondenti vyjádřit míru souhlasu s jednotlivými tvrzeními (otázky č. 15 – 22).

Další oblast dotazníku obsahovala několik otázek na postoj respondentů k postavení muže v rodině, zejména jak se staví k muži na rodičovské dovolené, nebo jakou by měl mít v domácnosti úlohu (otázky č. 23 – 26, 34).

V poslední části dotazníku jsme se již respondenty ptali na konkrétní plány v oblasti manželství a rodiny, tedy jestli a kdy plánují vstoupit do manželství, jestli a kdy plánují mít děti a v jakém počtu (otázky č. 27 – 33).

4.3.3 Předvýzkum

Pro odhalení případných nedostatků byl před samotným výzkumem proveden předvýzkum. Dotazník byl rozdán deseti lidem ve stejné věkové kategorii, jako byla věková kategorie cílové skupiny. Vyplnění dotazníku účastníkům trvalo vždy do deseti minut. Dotazník jimi byl hodnocen jako srozumitelný, přehledný a otázky jasně formulované. Vzhledem k dostatečnému vysvětlení v dotazníku nedělalo účastníkům předvýzkumu problém zodpovědět škálové otázky.

4.4 Technika sběru dat

Pro získání potřebných údajů k tématu bakalářské práce jsem zvolila kvantitativní metodu zpracování dat a konkrétně anonymní dotazníkové šetření. Jak uvedl Široký a kol. (2011, s. 66), dotazník vyžaduje nejméně času ze všech technik, poměrně rychlá je jeho příprava i zpracování. Zároveň také poměrně snadno a levně zastihneme velký počet zkoumaných osob, které mohou být i velmi prostorově vzdálené. Přitom neklade velké požadavky na počet výzkumníků a zaškolení spolupracovníků. Prostřednictvím online dotazníku jsme získali 120 vyplněných dotazníků. Bylo rozesláno celkem 131 dotazníků, návratnost byla tedy 92%, zaslaný online dotazník nevyplnilo 11 osob. Dotazník byl respondentům rozesílán prostřednictvím sociálních sítí v průběhu ledna a února 2015.

4.5 Způsob zpracování dat

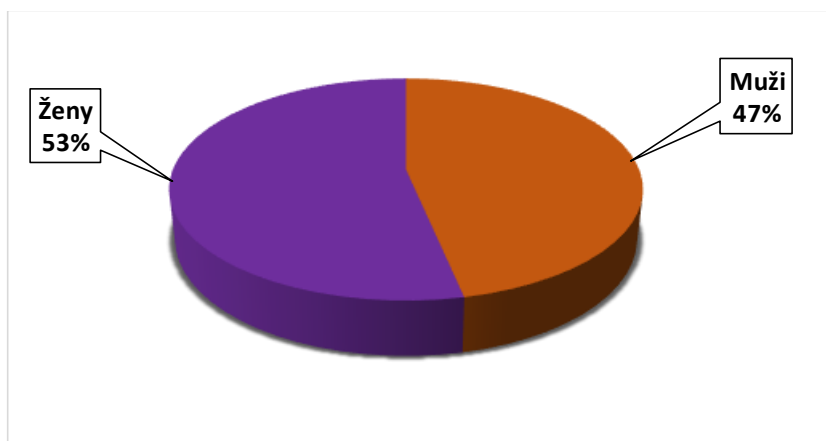
Data byla zpracována na internetové stránce, kde byl online dotazník vytvořen, tedy na www.survio.cz. Data byla následně interpretována prostřednictvím grafů a doplněna slovním popisem získaných skutečností.

5 VÝSLEDKY VÝZKUMU A INTERPRETACE DAT

V rámci páté kapitoly uvádíme výsledky výzkumu, které jsou prezentovány v grafech s popisem získaných údajů. Výsledky výzkumu jsou pro lepší orientaci rozděleny do několika oddílů podle zkoumaných oblastí. Pracujeme s počtem 120 dotazníků.

5.1 Základní údaje o respondentech

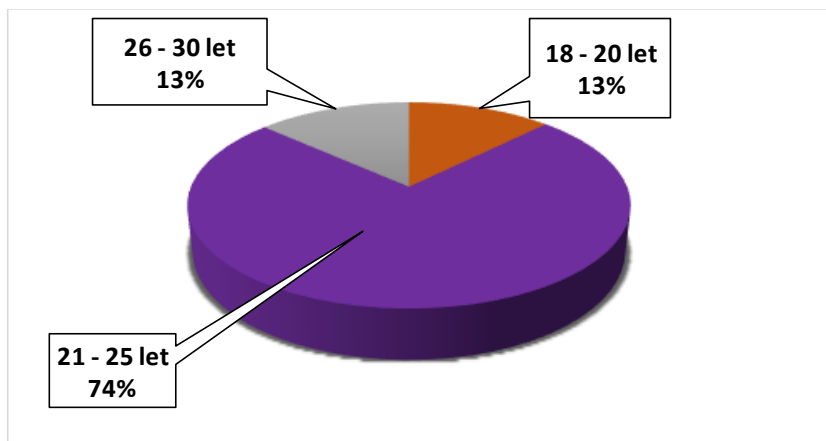
Otázka č. 1: Jaké je Vaše pohlaví?

Graf 1 - Pohlaví respondentů

Komentář: Otázka č. 1 zjišťovala pohlaví respondentů. Dotazník vyplnilo 53% žen a 47% mužů, tedy 64 žen a 56 mužů.

Otázka č. 2: Jaký je Váš věk?

Graf 2 – Věk respondentů

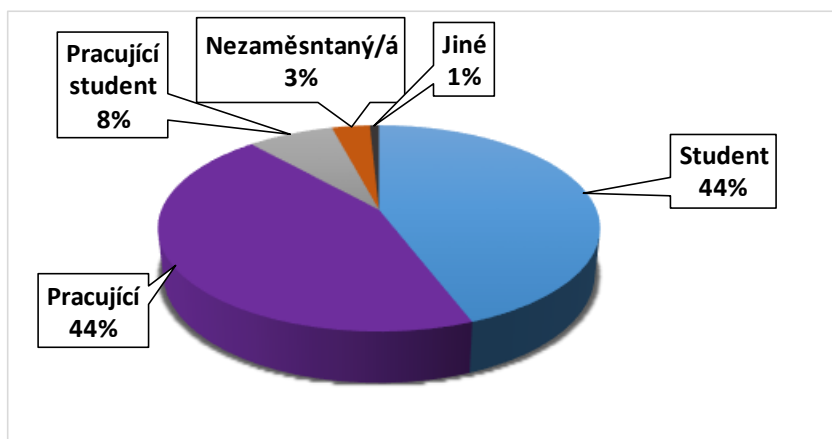
Komentář: Otázka č. 2 zjišťovala věk respondentů. V rámci vyhodnocení byli respondenti rozděleni podle věku. Vytvořili jsme tři věkové kategorie, a to 18 – 20 let, 21 – 25 let a 26 – 30 let. Nepočetnější skupinou je 21 – 25 let, kterou zvolilo 89 (74%) respondentů. Do skupiny 18

– 20 let patří 15 respondentů, tedy 13%. Skupinu 26 – 30 let zastupuje stejné procento respondentů, a to 13%, v tomto věku bylo 16 respondentů. Nejčastější věk respondentů byl 21 let, v tomto věku bylo 28 respondentů. Průměrný věk respondentů je 22,7 let.

Otázka č. 3: Jaký je Váš rodinný stav?

Komentář: Otázka č. 3 ověřovala, zdali jsou respondenti nesezdaní, což bylo požadavkem k vyplnění dotazníku. Tento požadavek byl také splněn a všichni respondenti uvedli, že jsou nesezdaní.

Otázka č. 4: Jaké je Vaše zaměstnání?

Graf 3 – Zaměstnání respondentů

Komentář: Otázka č. 4 se týká zaměstnání respondentů. Zde bylo stejné zastoupení pracujících respondentů a studentů, odpovědělo tak 53 respondentů, což odpovídá 44%. Dále 9 (8%), respondentů odpovědělo, že jsou pracující studenti, nezaměstnanost uvedli 4 respondenti, což jsou 3%. Jeden respondent zvolil možnost „jiné“ a uvedl, že studuje formou dálkového studia.

Otázka č. 5: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

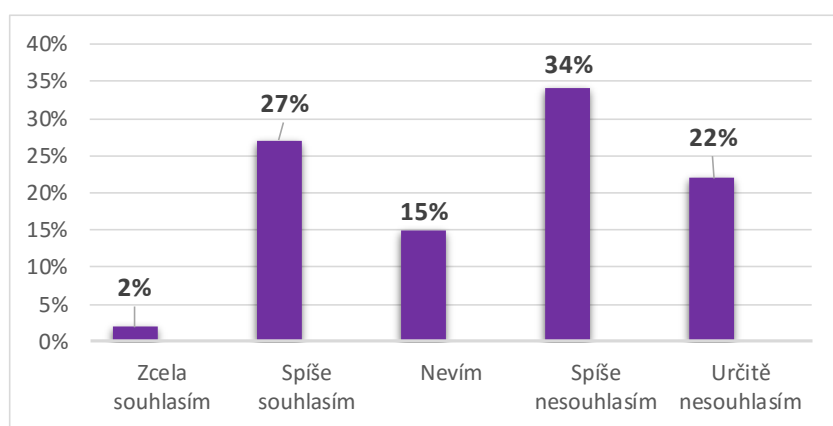

Graf 4 – Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Komentář: Otázka č. 5 se zabývá nejvyšším dosaženým vzděláním. Nejvíce respondentů mělo střední vzdělání s maturitou, což uvedlo 77 (64%) z nich. Na druhém místě bylo střední vzdělání s výučním listem, což zvolilo 21 (17%) respondentů. Vysokoškolské vzdělání má 14 respondentů, což je 12%. Na předposledním místě bylo základní vzdělání, což uvedlo 6 (5%) respondentů a jako poslední bylo vyšší odborné vzdělání, což uvedli 2 respondenti, což odpovídá shodně 2 %.

5.2 Důvody vstupu do manželství

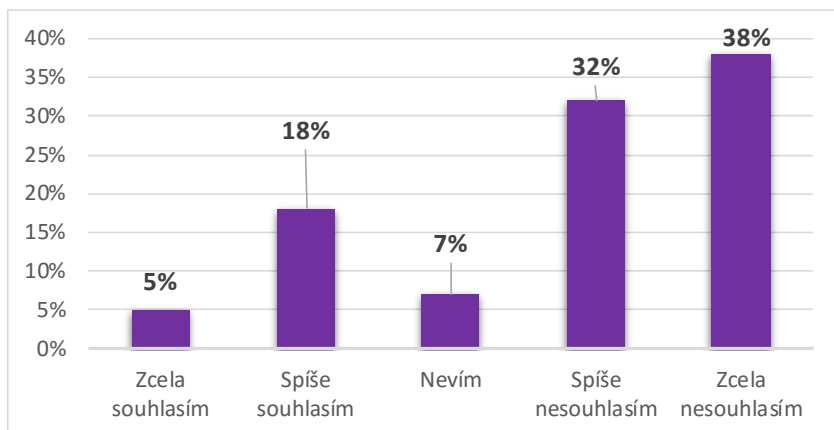
Otázka č. 6: Souhlasíte s tímto tvrzením? „Manželství je dobré uzavřít kvůli finanční jistotě.“

Graf 5 – Míra souhlasu s tvrzením „manželství je dobré uzavřít kvůli finanční jistotě“

Komentář: Otázka č. 6 již byla formou Likertovy škály. Otázkou bylo, do jaké míry respondenti souhlasí s tvrzením „manželství je dobré uzavřít kvůli finanční jistotě“. Nejvíce respondentů odpovědělo, že spíše nesouhlasí, a to 41 z nich, tedy 34%. Hned na dalším místě byla možnost, že spíše souhlasí, což uvedlo 32 respondentů, což odpovídá 27%. Zcela nesouhlasilo 26 (22%) respondentů, 18 (15%) respondentů uvedlo, že neví. Na posledním místě byla odpověď „zcela souhlasím“, což uvedli pouze 3 respondenti, v procentuálním vyjádření shodně 3%.

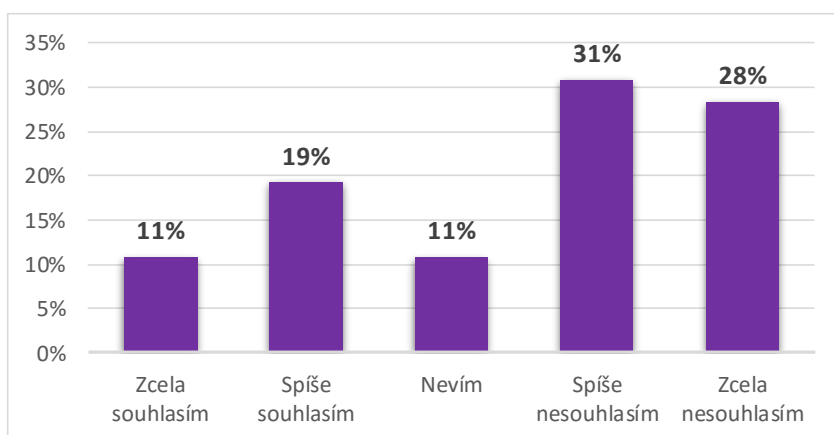
Otázka č. 7: Souhlasíte s tímto tvrzením? „Manželství bych uzavřel/a kvůli tradici ve společnosti.“

Graf 6 – Míra souhlasu s tvrzením „manželství bych uzavřel/a kvůli tradici ve společnosti“

Komentář: Otázka č. 7 se ptala respondentů na míru souhlasu s tvrzením „manželství bych uzavřel/a kvůli tradici ve společnosti“. Nejvíce, tedy 46 (38%), respondentů odpovědělo, že s tvrzením zcela nesouhlasí. Druhou nejčastější odpovědí bylo „spíše nesouhlasím“, což uvedlo 39 (32%) respondentů. Další v pořadí odpovědí bylo „spíše souhlasím“, k čemuž se přiklonilo 21 (18%) respondentů. Možnost „nevím“ zvolilo 8 (7%) respondentů. Nejméně častou odpovědí bylo „zcela souhlasím“ a to se zastoupením u 6 (5%) respondentů.

Otázka č. 8: Souhlasíte s následujícím tvrzením? „Manželství bych uzavřel/a hlavně kvůli tomu, abych v budoucnosti nebyl/a sám/sama.“

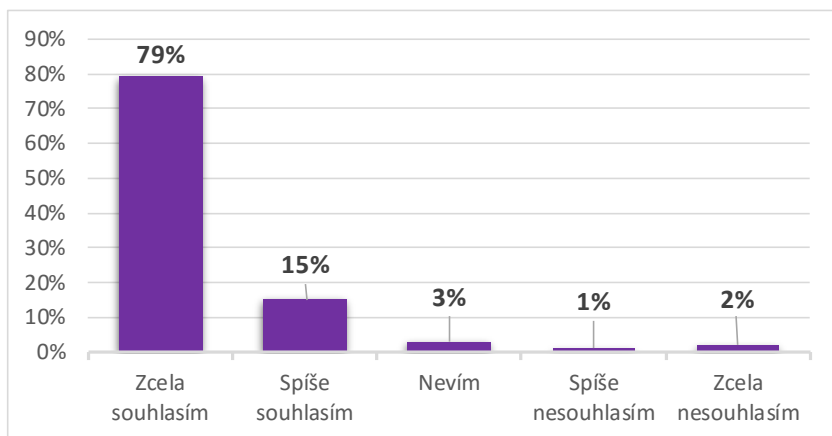

Graf 7 – Míra souhlasu s tvrzením „manželství bych uzavřel/a hlavně kvůli tomu, abych v budoucnosti nebyl/a sám/sama“

Komentář: Otázka č. 8 zjišťovala, nakolik respondenti souhlasí s tvrzením „manželství bych uzavřel/a hlavně kvůli tomu, abych v budoucnosti nebyl/a sám/sama“. Největší zastoupení měla odpověď „spíše nesouhlasím“, což uvedlo 37 (31%) respondentů. Na dalším místě byla odpověď „zcela nesouhlasím“, což uvedlo 34 (28%) respondentů. Další v řadě je odpověď

„spíše souhlasím“, což zvolilo 23 (19%) respondentů. Nejmenší zastoupení měli shodně odpovědi „zcela souhlasím“ a „nevím“, což uvedlo 13 (11%) respondentů.

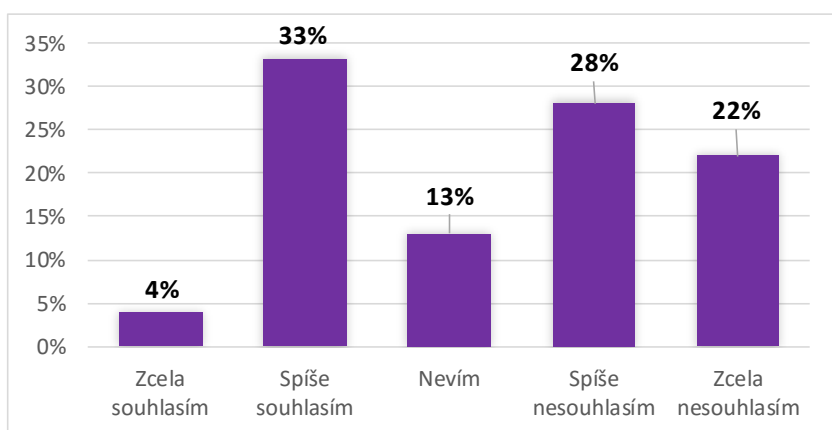
Otázka č. 9: Souhlasíte s tímto tvrzením? „Do manželství bych vstoupil/a pouze tehdy, když si budu jistý/á, že chci s protějškem strávit celý život (z lásky).“

Graf 8 – Míra souhlasu s tvrzením „do manželství bych vstoupil/a pouze tehdy, když si budu jistý/á, že chci s protějškem strávit celý život (z lásky).“

Komentář: Otázka č. 9 zjišťovala, kolik respondentů souhlasí s tvrzením „do manželství vstoupím pouze tedy, když si budu jistý/á, že chci s protějškem strávit celý život (z lásky)“. U většiny respondentů převažovala odpověď „zcela souhlasím“, se zastoupením u 95 (79%) respondentů. Poté 18 (15%) odpovědělo, že s odpovědí spíše souhlasí. Na posledních třech místech skončila odpověď „nevím“, se zastoupením u 4 (3%) respondentů, dále 2 (2%) respondentů zcela nesouhlasilo a 1 (1%) respondent uvedl, že spíše nesouhlasí.

Otázka č. 10: Souhlasíte s tímto tvrzením? „Těhotenství ženy je důvodem k uzavření sňatku.“

Graf 9 – Míra souhlasu s tvrzením „těhotenství ženy je důvodem k uzavření sňatku“

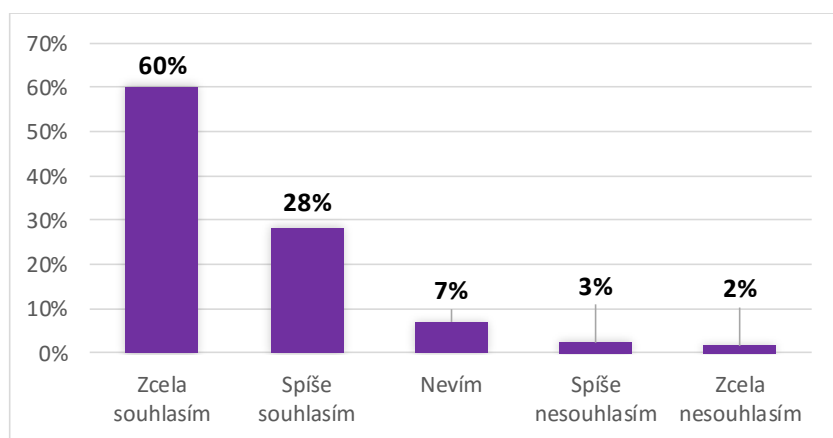
Komentář: Otázka č. 10 od respondentů zjišťovala, na kolik souhlasí s tvrzením „těhotenství ženy je důvodem k uzavření sňatku“. Nejvíce respondentů souhlasilo s odpovědí „spíše souhlasím“, a to 39 (32%) ze všech. Hned na druhém místě byla odpověď „spíše nesouhlasím“, což uvedlo 33 (28%) respondentů. Jako další se umístila odpověď „zcela nesouhlasím“, se zastoupením u 27 (23%) respondentů. Nevědělo 16 (13%) respondentů a na posledním místě se umístila odpověď „zcela souhlasím“, což uvedlo 5 (4%) respondentů.

Otázka č. 11.: Znáte jiné důvody, kvůli kterým byste vstoupil/a do manželství?

Komentář: Tato otázka zjišťovala, zdali respondenti znají další důvody, kvůli kterým by vstoupili do manželství. Byla to otázka nepovinná a odpovědělo 32 respondentů, tedy 27% ze všech dotázaných. Z těchto 32 respondentů 9 z nich napsalo do odpovědi „nevím“, „ne“ apod. a stejně tak 9 respondentů uvedlo lásku, která je součástí jednoho z předchozího tvrzení. Další odpovědi měly zastoupení vždy pouze u jednoho respondenta, patří sem společné zájmy a vize do budoucna, touha být s partnerem až do smrti, důvěra, přání rodiny, podpora od protějšku, náboženský původ, nebo porozumění. Další důvod, proč by jeden z respondentů vstoupil do manželství, je snazší získání hypotéky, získání občanství jiného státu, oficiální stvrzení partnerství a oddanosti, důvěra, jistota, ale také oboustranné porozumění.

5.3 Postoje respondentů týkající se manželství a rodiny

Otázka č. 12: Souhlasíte s následujícím tvrzením? „Lidé, kteří plánují vstoupit do manželství, by spolu měli nejdříve žít.“

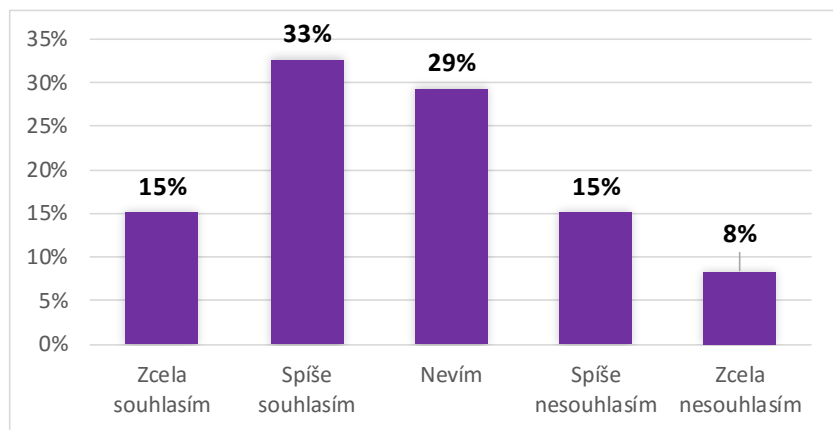

Graf 10 – Míra souhlasu s tvrzením „lidé, kteří plánují vstoupit do manželství, by spolu měli nejdříve žít“

Komentář: Otázka č. 12 zjišťovala, kolik respondentů si myslí, že by spolu měli lidé nejdříve bydlet, než vstoupí do manželství. S tímto tvrzením zcela souhlasilo 72 (60%) respondentů. Hned na druhém místě se umístila odpověď „spíše souhlasím“, což uvedlo 34 (28%) respondentů. Další možnosti měli malé zastoupení, 9 (7%) respondentů uvedlo, že neví, spíše

nesouhlasili 3 (3%) respondenti a na posledním místě byla možnost „zcela nesouhlasím“, což uvedli 2 respondenti, což v procentuálním vyjádření odpovídá rovněž 2%.

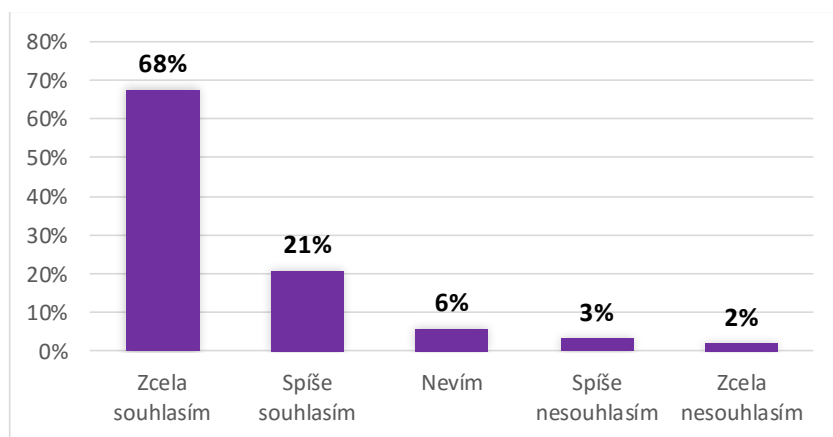
Otázka č. 13: Souhlasíte s tímto tvrzením? „Myslím si, že mě mé okolí pozitivně ovlivňuje ke vstupu do manželství.“

Graf 11 – Míra souhlasu s tvrzením „myslím si, že mě mé okolí pozitivně ovlivňuje ke vstupu do manželství“

Komentář: Otázka č. 13 zjišťovala, do jaké míry respondenti souhlasí s výrokem „myslím si, že mě mé okolí pozitivně ovlivňuje ke vstupu do manželství.“ Největší zastoupení měla možnost „spíše souhlasím“, což uvedlo 39 (33%) respondentů. Druhá nejčastější odpověď byla „nevím“, se kterou souhlasilo 35 (29%) respondentů. Na dalším místě se společně umístila možnost „zcela souhlasím a „spíše nesouhlasím“, což uvedlo shodně 18 (15%) respondentů. Nejméně respondentů odpovědělo „zcela nesouhlasím“, a to 10, tedy 8%.

Otázka č. 14: Souhlasíte s následujícím tvrzením? „Založit vlastní rodinu je podle mě důležité“

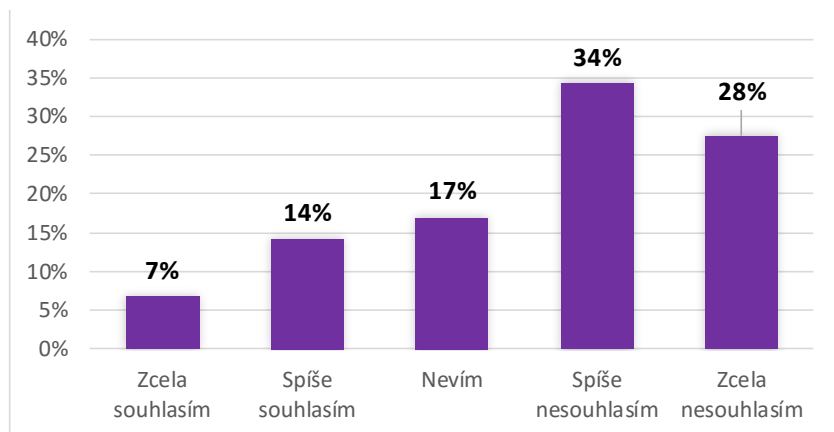
Graf 12 – Míra souhlasu s tvrzením „založit vlastní rodinu je podle mě důležité“

Komentář: Otázka č. 14 se respondentů ptala, jestli považují za důležité založit vlastní rodinu. Většina respondentů zcela souhlasila, tedy 81 (68%) z nich. Hned na druhém

místě skončila odpověď „spíše souhlasím“, kterou uvedlo 25 (21%) respondentů. Pouhých 7 (6%) uvedlo, že neví, dále 4 (3%) respondenti odpověděli, že spíše nesouhlasí a zcela nesouhlasili 3 (2%) respondenti.

5.4 Obavy respondentů ze založení rodiny

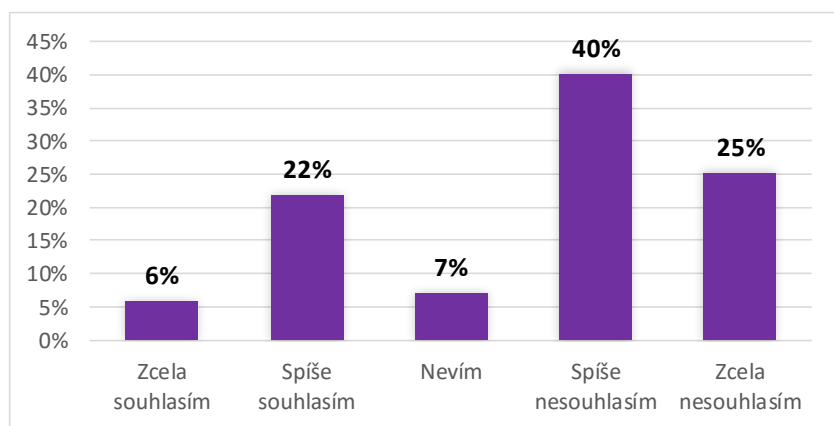
Otázka č. 15: Souhlasíte s tímto tvrzením? „Při plánování rodiny bych měl/a obavy z příliš velké ztráty svobody.“

Graf 13 – Míra souhlasu s tvrzením „při plánování rodiny bych měl/a obavy z příliš velké ztráty svobody“

Komentář: Otázka č. 15 zjišťovala, na kolik respondenti souhlasí s tvrzením „při plánování založení rodiny bych měl/a obavy z příliš velké ztráty svobody“. Nejvíce respondentů odpovědělo, že „spíše nesouhlasí“, a to 41 z nich, tedy 34%. Druhou nejčastější odpovědí bylo „zcela nesouhlasím“, což uvedlo 33 (27%) respondentů. Dále 21 (18%) respondentů odpovědělo, že neví, 17 (14%) respondentů uvedlo, že spíše souhlasí a na posledním místě byla odpověď „zcela souhlasím“, kterou zvolilo 8 (7%) respondentů.

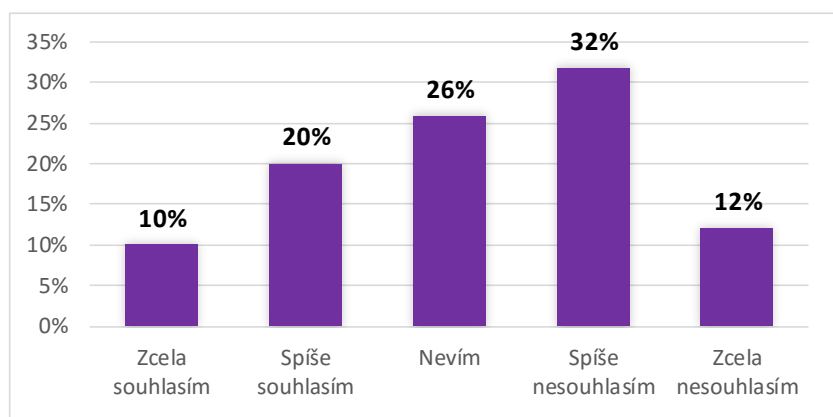
Otázka č. 16: Souhlasíte s tímto tvrzením? „Při plánování rodiny bych měl/a obavy ze ztráty volného času a koníčků.“

Graf 14 – Míra souhlasu s tvrzením „při plánování rodiny bych měl/a obavy ze ztráty volného času a koníčků“

Komentář: Otázka č. 16 zobrazuje míru souhlasu respondentů s tvrzením „při plánování založení rodiny bych měl/a obavy ze ztráty volného času a koníčků“. Největší část respondentů uvedla, že spíše nesouhlasí a konkrétně tedy 48, což je 40%. Druhou nejčastější odpovědí bylo „zcela nesouhlasím“, což uvedlo 30 (25%) respondentů. Dále 26 (22%) respondentů uvedlo, že spíše souhlasí, 9 (7%) uvedlo, že neví a jako poslední se umístila odpověď „zcela souhlasím“, kterou zvolilo pouhých 7 (6%) respondentů.

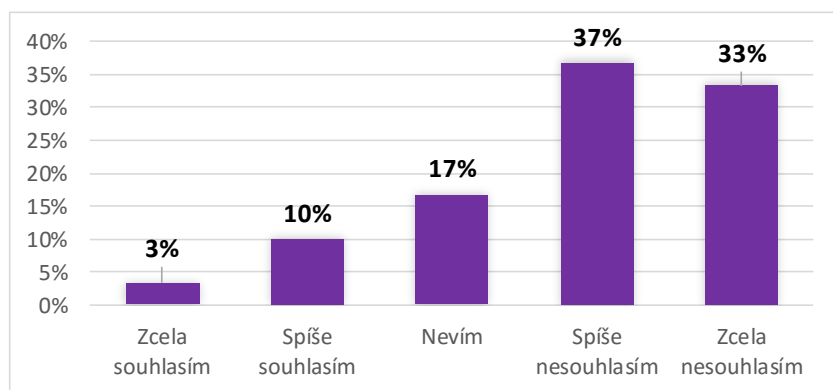
Otázka č. 17: Souhlasíte s tímto tvrzením? „Při plánování založení rodiny bych měl/a obavy z finančních problémů“

Graf 15 – Míra souhlasu s tvrzením „při plánování rodiny bych měl/a obavy z finančních problémů“

Komentář: Otázka č. 17 zjišťovala, do jaké míry respondenti souhlasí s tím, že by při plánování založení rodiny měli obavy z finančních problémů. Nejčastější odpověď byla „spíše nesouhlasím“ a uvedlo ji 38 (32%) respondentů. Hned na druhém místě se umístila odpověď „nevím“, kterou zvolilo 31 (26%) respondentů. Jako další se umístila odpověď „spíše souhlasím“, což zvolilo 24 (20%) respondentů. Dále uvedlo 15 (12%) respondentů, že zcela nesouhlasí a zcela souhlasilo pouhých 12 (10%) respondentů.

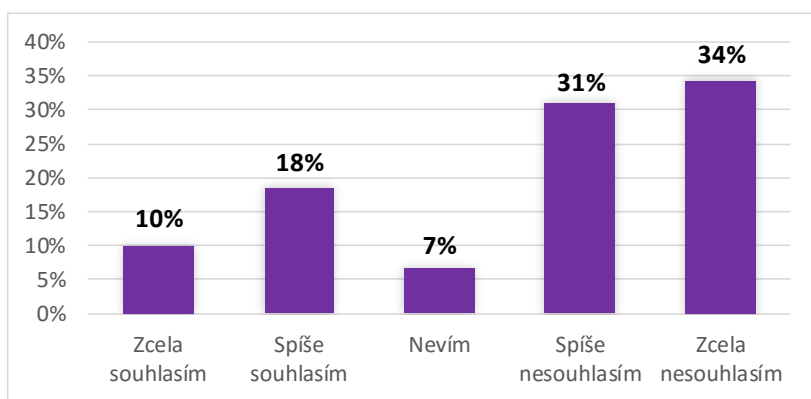
Otázka č. 18: Souhlasíte s tímto tvrzením? „Při plánování rodiny bych měl/a obavy ze zhoršení vztahu s partnerem“.

Graf 16 Míra souhlasu s tvrzením „při plánování založení rodiny bych měl/a obavy ze zhoršení vztahu s partnerem“

Komentář: Otázka č. 18 se ptala respondentů, nakolik souhlasí s tím, že by při plánování rodiny měli obavy ze zhoršení vztahu s partnerem. Na tuto otázku odpověděli respondenti nejčastěji „spíše nesouhlasím“, odpovědělo tak 44 (37%) z nich. Druhá nejčastější odpověď byla „zcela nesouhlasím“, kterou zvolilo 40 (33%) respondentů. Další možností byla odpověď „nevím“, kterou uvedlo 20 (17%) respondentů. Spíše souhlasilo s tímto tvrzením 12 (10%) respondentů a zcela souhlasili pouze 4 (3%) respondenti.

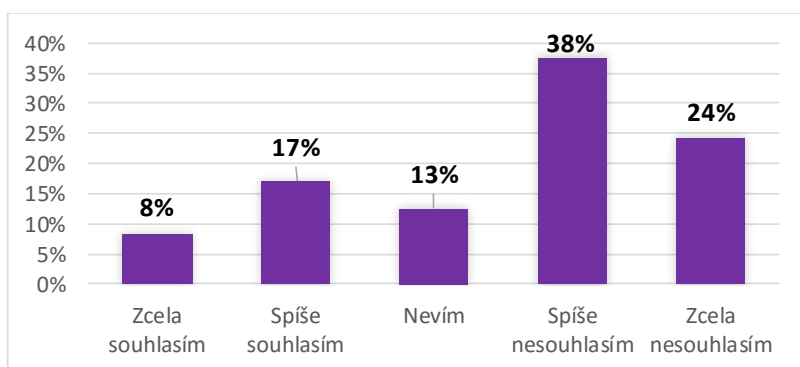
Otázka č. 19: Souhlasíte s tímto tvrzením? „Při plánování založení rodiny bych měl/a strach z odpovědnosti za dítě.“

Graf 17 – Míra souhlasu s tvrzením „při plánování založení rodiny bych měl/a strach z odpovědnosti za dítě“

Komentář: Otázka č. 19 zjišťovala míru souhlasu s tvrzením „při plánování založení rodiny bych měl/a strach z odpovědnosti za dítě“. S tímto tvrzením zcela nesouhlasilo 41 (34%) respondentů, což byla nejčastější odpověď. Spíše nesouhlasilo 37 (31%) respondentů a naopak spíše souhlasilo 22 (18%) z nich. Odpověď „zcela souhlasím“ zvolilo 12 (10%) respondentů a 8 (7%) z nich uvedlo, že neví.

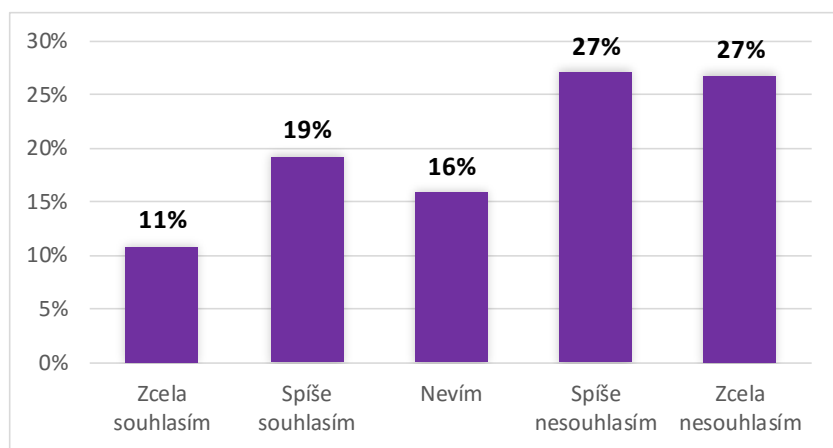
Otázka č. 20: Souhlasíte s tímto tvrzením? „Při plánování založení rodiny bych měl/a obavy z převzetí rodičovské role a z toho, že nebudu schopný/á dobře vychovat dítě.“

Graf 18 – Míra souhlasu s tvrzením „při plánování založení rodiny bych měl/a obavy z převzetí rodičovské role a z toho, že nebudu schopný/á dobře vychovat dítě“

Komentář: Otázka č. 20 zjišťovala, nakolik respondenti souhlasí s tvrzením „Při plánování založené rodiny bych měl/a obavy z převzetí rodičovské role a z toho, že nebudu schopný/á dobře vychovávat dítě“. Nejvíce respondentů odpovědělo, že spíše nesouhlasí, tedy 45 (38%) z nich. Druhá nečastější odpověď byla „zcela nesouhlasím“, kterou zvolilo 29 (24%) respondentů. Jako třetí nejčastější odpověď byla „spíše souhlasím“, kterou zvolilo 21 (17%) respondentů a 15 (13%) respondentů uvedlo. Zcela souhlasilo pouze 10 (8%) respondentů.

Otázka č. 21: Souhlasíte s tímto tvrzením? „Při plánování založení rodiny bych měl/a obavy ze ztížených podmínek při hledání zaměstnání.“

Graf 19 – Míra souhlasu s tvrzením „při plánování založení rodiny bych měl/a obavy ze ztížených podmínek při hledání zaměstnání“

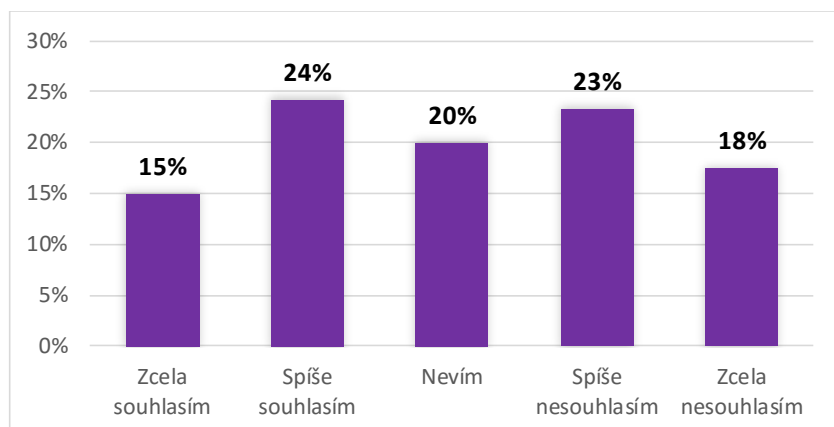
Komentář: Otázka č. 21 se ptala respondentů, nakolik souhlasí s tvrzením, že by při plánování rodičovství měli obavy ze ztížených podmínek při hledání zaměstnání. U této otázky byly velmi vyrovnané odpovědi „spíše nesouhlasím“, kterou zvolilo 33 (27%) respondentů a „zcela nesouhlasím“ uvedlo 32 (27%) respondentů. Zato 23 (19%) respondentů uvedlo, že s tvrzením spíše souhlasí. Další odpovědí bylo „nevím“, jež zvolilo 19 (16%) respondentů. Nejméně častá byla odpověď „zcela souhlasím“, kterou uvedlo 13 (11%) respondentů.

Otázka č. 22: Znáte jiné důvody, kvůli kterým byste se obával/a založení rodiny?

Komentář: Otázka č. 22 se ptala respondentů, zdali znají další důvody, kvůli kterým by se obávali založení rodiny. Celkem odpovědělo 22 (18%) respondentů, a přestože byla otázka nepovinná, 14 z nich místo odpovědi napsalo „ne“, „neznám“ apod. Další odpovědi měli zastoupení téměř vždy jen u jednoho respondenta. Mezi další uvedené důvody patří obtížnější cestování po světě a rozvoj kariéry, stěhování, nebezpečné okolí, nebo postižení respondenta. Tři respondenti se také obávali finančního zajištění a dva z nich situace, kdy by se s nimi něco stalo, že se o ně stát nepostará a rodina se ocitne ve finanční krizi. Dalším důvodem bylo psychická i fyzická náročnost péče o dítě.

5.5 Postoje respondentů k postavení muže v rodině

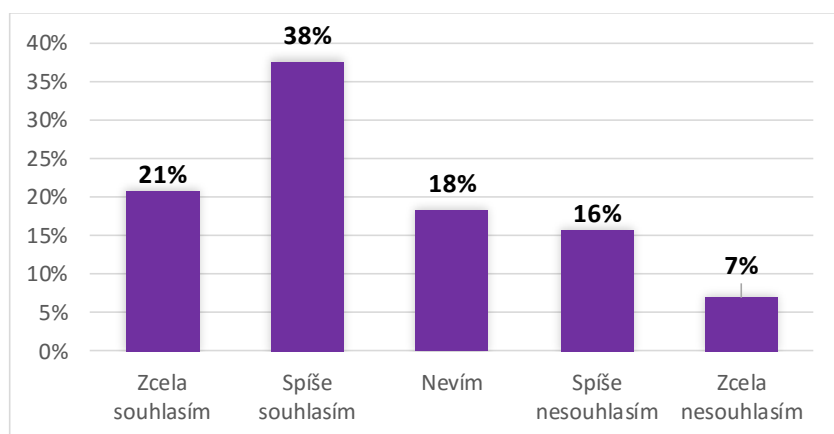
Otázka č. 23: Souhlasíte s tímto tvrzením? „Muž na rodičovské dovolené.“

Graf 20 – Míra souhlasu s tvrzením „muž na rodičovské dovolené“

Komentář: Otázka č. 23 zjišťovala postoj respondentů k situaci, kdy by byl muž na rodičovské dovolené. Nejvíce respondentů uvedlo možnost „spíše souhlasím“ a konkrétně tuto odpověď zvolilo 29 (24%) z nich. Těsně pod touto odpovědí se umístila možnost „spíše nesouhlasím“, kterou zvolilo 28 (23%) respondentů. Další častou odpovědí, kterou zvolilo 24 (20%) respondentů, bylo „nevím“. Zcela nesouhlasilo s touto situací 21 (18%) respondentů a naopak zcela souhlasilo 18 (15%) z nich.

Otázka č. 24: Souhlasíte s tímto tvrzením? „Muž na rodičovské dovolené, pouze má-li žena vyšší příjem.“

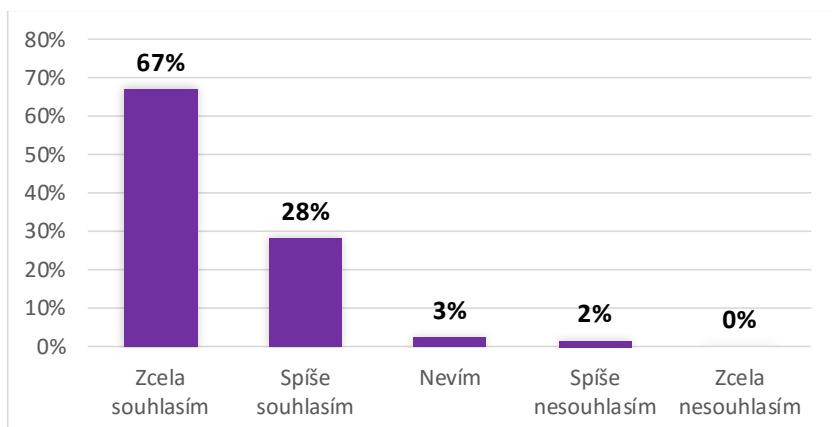

Graf 21 – Míra souhlasu s tvrzením „muž na rodičovské dovolené, pouze má-li žena vyšší příjem“

Komentář: Otázka č. 24 zjišťovala postoj respondentů k situaci, kdy bude muž na rodičovské dovolené, pouze má-li žena vyšší příjem. Nejčastější odpovědí bylo „spíše souhlasím“, kterou zvolilo 45 (38%) respondentů. Druhou nejčastější odpovědí, kterou uvedlo 25 (21%) respondentů, bylo „zcela souhlasím“. Jako další odpovědí bylo „nevím“, jež zvolilo 22 (18%)

respondentů a 19 (16%) odpovědělo, že spíše nesouhlasí. Zcela nesouhlasilo 9 (7%) respondentů.

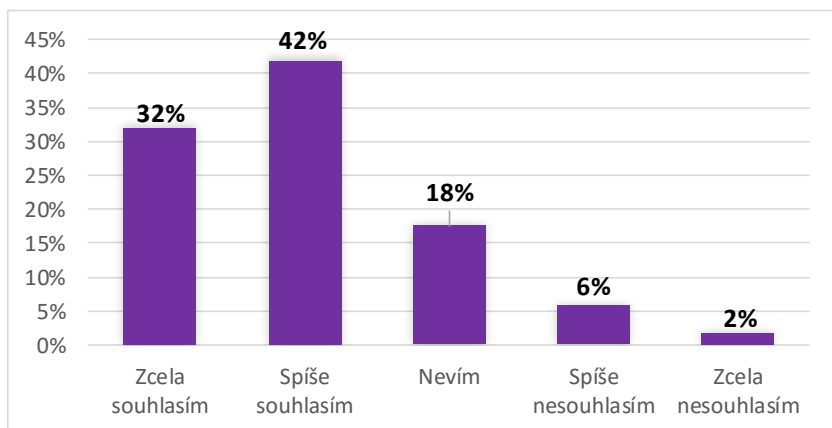
Otázka č. 25: Souhlasíte s tímto tvrzením? „Muž by se měl podílet na chodu domácnosti“

Graf 22 – Míra souhlasu s tvrzením „muž by se měl podílet na chodu domácnosti“

Komentář: Otázka č. 25 se ptala respondentů, na kolik souhlasí, že by se měl muž podílet na chodu domácnosti. V této otázce zcela převažovali pozitivní odpovědi. Nejčastější odpovědí bylo „zcela souhlasím“, kterou uvedlo až 81 (67%) respondentů. Druhou nejčastější odpovědí bylo „spíše souhlasím“, což odpovědělo 34 (28%) respondentů. Dále 3 (3%) respondenti uvedli, že neví a 2 (2%) spíše nesouhlasili. Možnost „zcela nesouhlasím“ neuvedl ani jeden respondent.

Otázka č. 26: Souhlasíte s následujícím tvrzením? „Muž jako autorita rodiny“

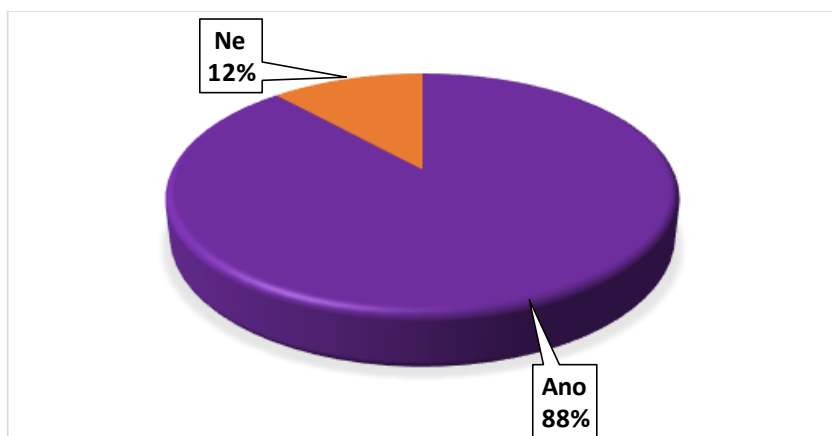

Graf 23 – Míra souhlasu s tvrzením „muž jako autorita rodiny“

Komentář: Otázka č. 26 hledala odpověď na otázku, v jaké míře respondenti souhlasí s mužem jako autoritou rodiny. Nejvíce respondentů odpovědělo, že spíše souhlasí, a to 51 (42%) z nich. Druhou nejčastější odpovědí bylo „zcela souhlasím“, kterou zvolilo 39 (32%) respondentů a 21 (18%) respondentů uvedlo, že neví. Dále 7 (6%) z nich spíše nesouhlasilo a nejméně častá odpověď byla „zcela nesouhlasím“, se zastoupením pouze u 2 (2%) respondentů.

5.6 Plánování manželství a rodičovství

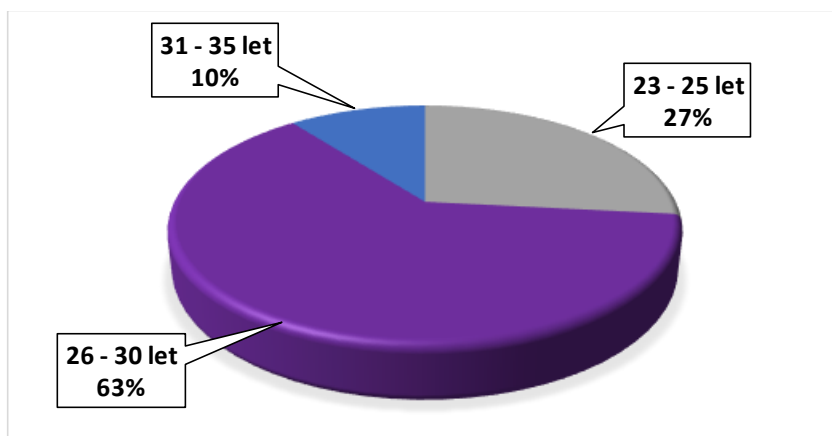
Otázka č. 27: Plánujete vstoupit do manželství?

Graf 24 - Manželství ano/ne

Komentář: Otázka č. 12 hledala odpověď na otázku, zdali respondenti plánují vstoupit do manželství, 106 (88%) z nich uvedlo „ano“ a 14 (12%) uvedlo jako odpověď „ne“.

Otázka č. 28: V kolika letech byste chtěl/a vstoupit do manželství?

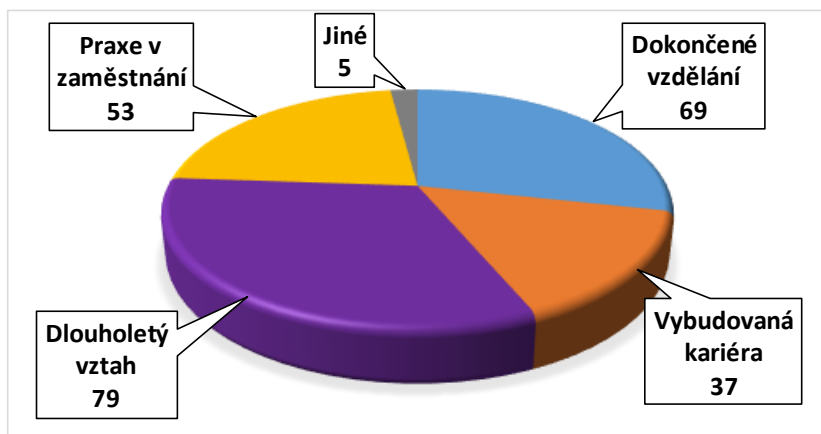

Graf 25 - Věk plánovaného vstupu do manželství

Komentář: Otázka č. 28 byla otevřená a nepovinná, odpovídat měli pouze respondenti, kteří v předchozí otázce uvedli, že plánují vstoupit do manželství, odpovědělo 105 z nich, což je 88% ze všech respondentů. V rámci vyhodnocení byli respondenti rozděleni do tří věkových skupin, a to 23 – 25 let, 25 – 30 let a 31 – 35 let. Nejčastějším obdobím, ve kterém chtějí respondenti vstoupit do manželství, je 26 – 30 let. V tomto období plánuje vstoupit do manželství až 66 (63%) respondentů. Druhou nejpočetnější skupinou jsou respondenti, kteří manželství plánují do 25 let, konkrétně 28 (27%) respondentů. Nejnižší uvedený věk na plánování vstupu do manželství byl 23 let, což zvolili 3 respondenti. Našli se také respondenti, kteří svatbu plánují

později, a to ve 31 až 35 letech, bylo jich 11 (10%). Nejčastějším věkem, kdy respondenti chtějí vstoupit do manželství, je 28 let, což zvolilo 24 respondentů. Průměrný věk, kdy chtějí respondenti vstoupit do manželství, je shodně 28 let.

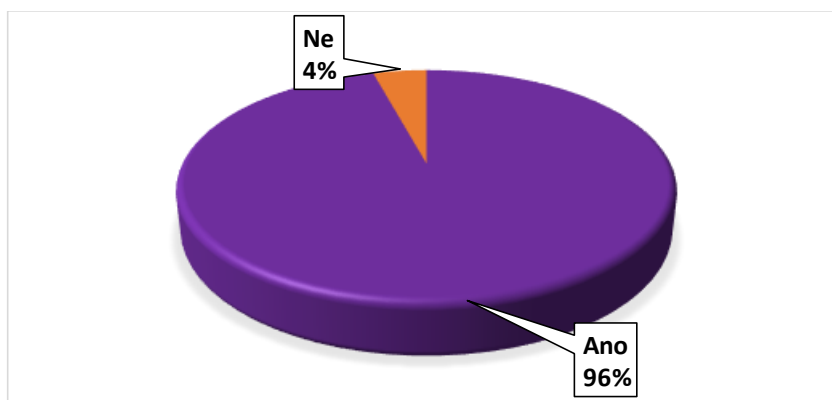
Otázka č. 29: Proč je podle Vás tento věk ideální? (možnost více odpovědí)

Graf 26 - Zdůvodnění ideálního věku pro vstup do manželství

Komentář: Otázka č. 29 byla také nepovinná, pouze pro jedince, kteří plánují vstoupit do manželství. Odpovědělo 105 (88%) z respondentů. Byla zde možnost více odpovědí. Nejvíce respondentů volilo možnost „dlouholetý vztah“, konkrétně tedy 79 z nich. Další častou odpovědí, kterou zvolilo 69 respondentů, bylo dokončené vzdělání. Praxi v zaměstnání zvolilo 53 respondentů a 37 z nich zvolilo možnost „vybudovaná kariéra“. Možnost „jiné“ zvolilo 5 respondentů, každá odpověď měla zastoupení u jednoho respondenta a to cestování, užívání mládí a svobody, zajištění stálého bydliště, duševní zralost, ale také touha založit co nejdříve rodinu.

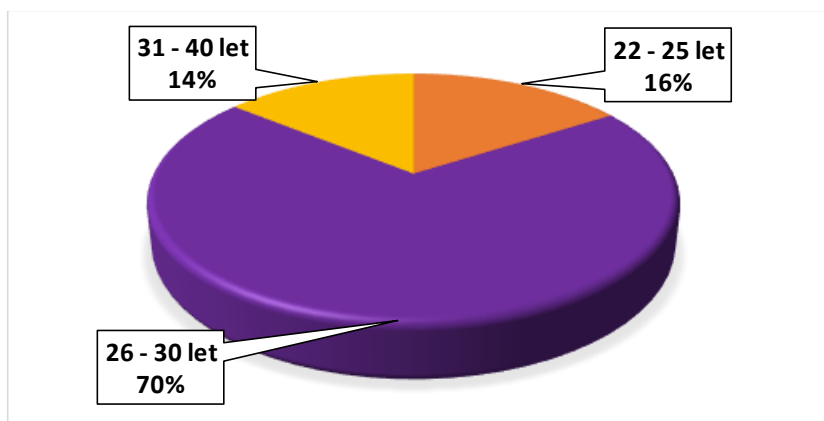
Otázka č. 30: Plánujete mít děti?

Graf 27 – Děti ano/ne

Komentář: Otázka č. 30 zjišťuje, zdali respondenti plánují mít děti. Odpověď „ano“ zvolilo 115 (96%) a život bez dětí si představují 4% respondentů.

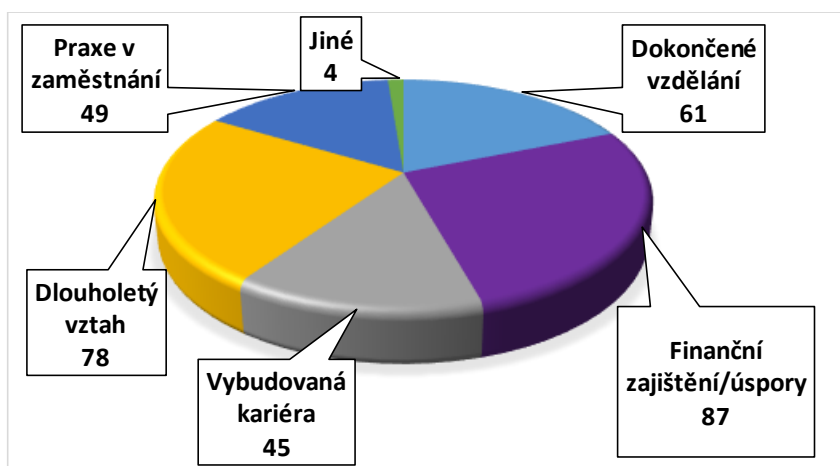
Otázka č. 31: V kolika letech byste chtěla/a první dítě?

Graf 28 – Plánovaný věk při pořízení prvního potomka

Komentář: Otázka č. 31 byla otevřená a nepovinná, měli odpovídat pouze respondenti, kteří v předchozí otázce zvolili odpověď „ano“, odpovědělo 115 respondentů, tedy 96% ze všech dotázaných. V rámci vyhodnocení byli respondenti rozděleni do tří věkových skupin, a to 22 – 25 let, 26 – 30 let a 31 – 40 let. Největší zastoupení měla skupina respondentů ve věku 26 – 30, v té době chce mít první dítě 79 (70%) dotázaných. Další dvě věkové skupiny měly téměř shodné zastoupení. V 22 – 25 letech chce mít první dítě 18 (16%) respondentů. V rozmezí let 31 a 40 plánuje mít první dítě 16 (16%) respondentů. Ve dvou případech respondenti uvedli pouze číslo 0 a 2. Průměrný věk, kdy by respondenti chtěli mít první dítě, je shodně jako u vstupu do manželství 28 let. Nejčastěji opakovaným věkem, který zvolilo 31 respondentů, je 30 let.

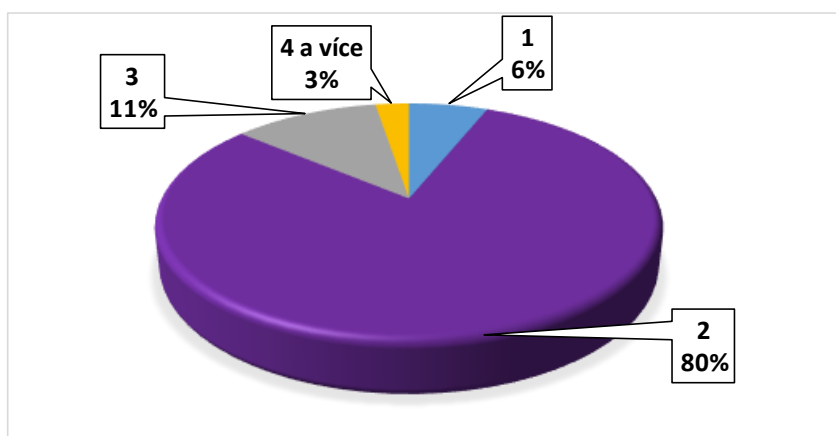
Otázka č. 32: Proč je podle Vás tento věk ideální? (Možnost více odpovědí)

Graf 29 - Zdůvodnění ideálního věku pro první dítě

Komentář: Otázka č. 32 je také určena pouze respondentům, kteří plánují mít děti, odpovědělo 114, tedy 95%, z nich. Byla zde možnost více odpovědí. Nejčastější odpovědí, kterou zvolilo 87 respondentů, je možnost „finanční zajištění/úspory“. Možnost „dlouholetý vztah“ zvolilo 78 respondentů. Další častou odpovědí je dokončené vzdělání, což uvedlo 61 respondentů, 49 dotázaných uvedlo praxi v zaměstnání a 45 z nich vybudovanou kariéru. Možnost „jiné“ uvedli 4 respondenti, jejichž odpovědi měly vždy jediné zastoupení. Respondenti uvedli důvody jako ideální věk, tikot biologických hodin, nebo zvolili daný věk, protože je to rok po svatbě. Jeden respondent uvedl dokončené vzdělání, což bylo jednou z možností v otázce.

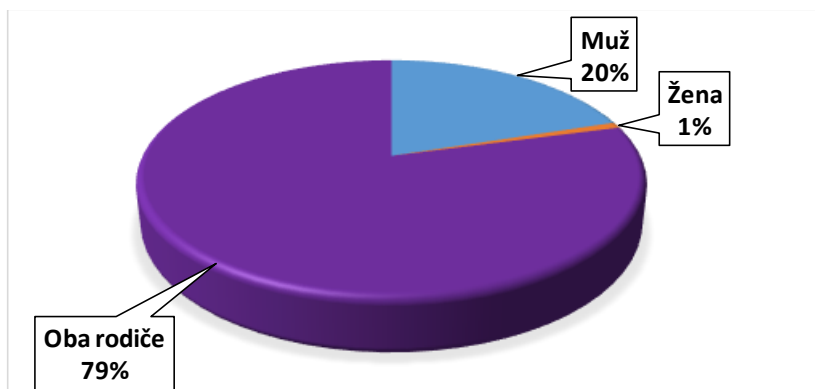
Otázka č. 33: Kolik byste chtěl/a mít v budoucnosti dětí?

Graf 30 - Počet plánovaných dětí

Komentář: Otázka č. 33 zjišťovala, kolik dětí by respondenti chtěli mít. Je to opět otázka nepovinná, určená pro ty, kteří odpověděli u otázky č. 30 „ano“, odpovědělo 115 (96%) respondentů. Nejčastější odpovědí, kterou zvolilo 92 (80%) respondentů, jsou dvě děti. Tři děti by chtělo 13 (11%) respondentů, 7 (6%) by chtělo pouze jedno dítě a 3 (3%) respondenti touží mít 4 a více dětí.

Otázka č. 34: Kdo by měl být živitelem rodiny?

Graf 31 - Živitel rodiny

Komentář: Otázka č. 34 zjišťuje, kdo by měl být podle respondentů živitel rodiny. Nejvíce dotázaných uvedlo, že by živatelem rodiny měli být oba rodiče, konkrétně 95 (79%) respondentů. Muže jako živatele rodiny označilo 24 (20%) respondentů a ženu zvolil 1 respondent. Byla zde i možnost „jiné“, u které jsme mysleli například na prarodiče či jiné příbuzné, tu ale nezvolil žádný respondent.

6 SHRNU TÍ

Hlavním cílem výzkumného šetření bylo zjistit postoj mladých lidí ze Zlínského kraje k manželství a rodině. K tomuto cíli se vztahovaly otázky č. 12, 14, 27 – 33. Respondenti z 89% souhlasili, že je pro ně založit vlastní rodinu důležité. Respondenti z 88% souhlasili, že by spolu měli lidé nejdříve žít, než vstoupí do manželství. Negativní odpovědi tvořily pouhých 5%. Dotázaní na otázku, zdali plánují vstoupit do manželství, z 88% odpověděli ano, pouhých 14 respondentů ze 120 vstoupit do manželství neplánuje. Nejčastější odpovědi na otázku, kdy respondenti chtějí vstoupit do manželství, bylo 28 let. Průměrný věk plánovaného vstupu do manželství všech respondentů plánujících do manželství vstoupit činí také 28 let. Tento věk je podle většiny respondentů důležitý zejména kvůli dlouholetému vztahu, dokončenému vzdělání a praxi v zaměstnání. Na otázku, zdali respondenti plánují mít děti, celých 96% odpovědělo „ano“, pouze 5 ze 120 respondentů děti neplánuje. Nejčastěji uváděným věkem, kdy respondenti chtějí mít první dítě, bylo 30 let. Průměrný věk plánovaného rodičovství respondentů činí 28 let. Věk, který respondenti uvedli, byl podle nich nejvhodnější zejména kvůli finančnímu zajištění a úsporám a stejně jako u vstupu do manželství hraje důležitou roli dlouholetý vztah. Další otázka se ptala, kolik dětí by respondenti chtěli v budoucnosti mít, v čemž se celých 80 % respondentů shodlo, že chtějí mít 2 děti.

Dílčím úkolem bylo určit nejčastější důvody motivující mladé lidi ke vstupu do manželství. K tomuto cíli se vztahovaly zejména otázky č. 6 – 11, 13. S tvrzením, že je jejich okolí pozitivně ovlivňuje ke vstupu do manželství, zcela souhlasilo 15%, dále 33% spíše souhlasilo. Nevědělo celých 29% a negativní odpověď uvedlo 23% respondentů. S tvrzením, že je manželství dobré uzavřít kvůli finanční jistotě nejvíce respondentů, konkrétně 34%, spíše nesouhlasilo, ale hned další nejčastější odpovědí bylo „spíše souhlasím“. Zcela nesouhlasilo 22% respondentů. Podobné výsledky byly u otázky, zdali by respondenti manželství uzavřeli kvůli tradici ve společnosti, kde spíše nesouhlasilo 34% respondentů a naopak spíše souhlasilo 27%. Celých 22% z nich zcela nesouhlasilo. U tvrzení „manželství bych uzavřel/a hlavně kvůli tomu, abych v budoucnosti nebyl/a sám/sama“, bylo nejvíce odpovědí negativních – 31% spíše nesouhlasilo a zcela nesouhlasilo 28% respondentů. Většina respondentů odpovědělo negativně u otázky, jestli je těhotenství ženy důvodem k uzavření sňatku. Zcela nesouhlasilo 23% respondentů, naopak zcela souhlasila pouhé 4%. Nejvíce jednoznačné a pozitivní byly odpovědi u tvrzení „do manželství vstoupím pouze tehdy, když si budu jistý/á, že chci s protějškem strávit celý život (z lásky)“. Zcela souhlasilo celých 79%, spíše souhlasilo 15% a negativní odpověď uvedla jenom 3% respondentů. Respondenti měli také možnost připsat vlastní důvody, kvůli

kterým by vstoupili do manželství. Nejvíce se zde opakovala již zmíněná láska, ale objevily se zde také například důvody jako oboustranné porozumění, stvrzení oddanosti, náboženský původ, nebo snazší získání hypotéky.

Dílčím úkolem bylo také určit nejčastější obavy mladých lidí ze založení rodiny, čímž se zabývaly otázky č. 15-22. Většina respondentů by se při plánování založení rodiny neobávalo příliš velké ztráty soukromí, souhlasných odpovědí bylo pouhých 20%. Obavy ze ztráty volného času a koníčků by mělo 28% respondentů, nejvíce (40%) spíše nesouhlasilo. Z finančních problémů by mělo obavy 30% respondentů, velká část – 26% uvedla, že neví. Pouhých 13 % respondentů by se při plánování založení rodiny obávalo zhoršení vztahu s partnerem, nesouhlasné odpovědi tvořily 70% odpovědí respondentů. Z odpovědnosti za dítě by mělo obavy 28% respondentů, negativně odpovědělo 65%. Z převzetí rodičovské role a z toho, že nebudou schopni dobře vychovávat dítě, má obavy 25% respondentů, největší část respondentů spíše nesouhlasila. Na otázku, do jaké míry souhlasí s výrokem „při plánování založení rodiny bych měl/a obavy ze ztížených podmínek při hledání zaměstnání“, odpovědělo 27% respondentů „zcela nesouhlasím“ a stejné zastoupení měla odpověď „spíše nesouhlasím“. Kladně odpovědělo 30% respondentů. Mezi dalšími důvody, jež respondenti uvedli, byl například strach z neočekávané situace, kdy se jednomu členu rodiny něco stane a rodina se ocitne ve finanční tísní, nebo psychické vyčerpání a fyzická náročnost péče o dítě.

Posledním dílčím cílem mé bakalářské práce bylo zjistit představy mladých lidí o postavení muže v rodině. Této problematice se týkaly otázky č. 23-26, 34. S mužem na rodičovské dovolené nesouhlasilo 41% respondentů, ale o pouhé 2 % respondentů míň naopak souhlasilo. Poměrně velká část - 20% respondentů uvedlo „nevím“. Jednoznačnější odpovědi již byly u tvrzení „muž na rodičovské dovolené, pouze má-li žena vyšší příjem“. Nejčastěji respondenti odpověděli „spíše souhlasím“ a to z 38%. Zcela souhlasilo dalších 21%, nesouhlasné odpovědi uvedlo 23% respondentů. Drtivá většina respondentů souhlasila s tím, že by se měl muž podílet na chodu domácnosti, nesouhlasilo pouhých 5 % respondentů. Velká většina respondentů (74%) vnímá muže jako autoritu rodiny, negativní odpověď uvedlo jen 8% respondentů. Na otázku, kdo by měl být živitelem rodiny, odpovědělo 20% respondentů, že by to měl být muž. Nejvíce respondentů, tedy 79%, uvedlo, že by to měli být oba rodiče. Ženu jako živitelku rodiny navrholo pouhé 1% respondentů.

ZÁVĚR

Na základě zjištěných informací můžeme konstatovat, že i přes všechny změny, kterými současná rodina prochází, je pro většinu (89%) z dotázaných mladých lidí ze Zlínského kraje důležité založit vlastní rodinu. Do manželství neplánuje vstoupit pouze 14 respondentů ze 120. Ze všech 120 respondentů se našlo pouze několik výjimek, které netouží po dětech, a to konkrétně 5 z nich.

Výsledky výzkumu ukazují, že mladí lidé ze Zlínského kraje zapadají do současných trendů. Manželství a děti naštěstí v drtivé většině plánují, ale věk, ve kterém tyto důležité životní kroky plánují, je poměrně vysoký, zejména v porovnání s předchozí generací. Současní mladí lidé ze Zlínského kraje plánují mít první dítě ve věku, kdy naši rodiče měli většinou již desetileté dítě s několika mladšími sourozenci, nejčastěji zmiňovaný věk byl v tomto případě totiž 30 let. Přitom z výsledků výzkumu vyplývá, že ze založení rodiny respondenti příliš obavy nemají, u všech uvedených možných obav hojně převládaly negativní odpovědi. Do manželství by mladí lidé chtěli vstoupit nejčastěji v 28 letech a to z důvodu, že by v té době chtěli mít již dlouholetý vztah a dokončené vzdělání. Domnívali jsme se, že by odsouvání manželství mohlo souviset s rostoucí rozvodovostí v naší republice, ale většina respondentů uvedla, že je okolí pozitivně ovlivňuje ke vstupu do manželství. Mladí lidé ve Zlínském kraji si tedy raději počkají, aby svatbu neuspěchali a byli předtím s partnerem dostatečně dlouhou dobu, vyzkoušeli si společný život. Ze všech obav ze založení rodiny, které byly uvedeny v dotazníku, se nejvíce respondentů ztotožnilo s tím, že by se obávali finančních problémů a ze ztížených podmínek při hledání zaměstnání. Tato obava tedy souvisí s tím, že mladí lidé odsouvají dítě na pozdější věk, aby do té doby byly dostatečně finančně zajištěni a nepřivedli sebe a rodinu do finančních problémů. Respondenti většinou touží po dvou dětech, odpovědělo tak celých 92 (80%) dotazovaných.

Dílním úkolem bylo také zjistit, jaké důvody motivují mladé lidi ve Zlínském kraji ke vstupu do manželství. Zde byly ale odpovědi velmi rozličné téměř u všech tvrzení, které jsme v dotazníku uvedli. Můžeme tedy konstatovat, že motivace ke vstupu do manželství je individuální záležitostí. Jedinou motivací, na které se shodlo 79% respondentů, je láska a fakt, že chtějí s protějškem strávit celý život. Naopak tradice ve společnosti je pro respondenty nejmenším důvodem pro vstup do manželství. Naprostý souhlas s tím, že je těhotenství ženy důvodem k uzavření manželství, vyjádřilo pouze 5 respondentů. Pozitivní odpovědi sice doplnili respondenti, kteří spíše souhlasili, těch už bylo 39, přesto ale značně převažuje postoj, že těhotenství ženy pro respondenty není důvodem k uzavření sňatku.

Co se týče postavení muže v rodině, polovina respondentů si sice stále nedovede představit muže na rodičovské dovolené, ale druhá půlka už odhodila zažité tradice a šla se s tím, že by to nemuselo být nic neobvyklého, ba naopak. Jakmile jsme upřesnili, že by byl muž na mateřské dovolené pouze tehdy, bude-li mít žena vyšší příjem, souhlasilo již mnohem více respondentů. S tím, že by se měl muž podílet na chodu domácnosti, souhlasili téměř všichni respondenti, nesouhlasnou odpověď uvedlo jen pár výjimek, konkrétně 2 ze všech dotázaných. Muž je stále ve většině případů vnímán jako autorita rodiny, jako živitele rodiny označuje výhradně muže stále 20% respondentů, ale převládá již názor, že by měli být živitelé rodiny oba rodiče.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BARTÁK, Vladimír, 1987. *Besedy se snoubenci*. Vyd. 3. Praha: Avicenum/zdravotnické nakladatelství. ISBN 08-085-87.
- [2] BIDDULPH, Steve, 2006 cit. podle VENGLÁŘOVÁ, Martina, 2008. *Průvodce partnerským vztahem*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2054-8.
- [3] ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012, Občanský zákoník. In: *Nový občanský zákoník 2014* [online]. © 2011 [cit. 2014-02-05]. Dostupné z:
<http://www.novy-obcansky-zakonik.cz/cely-text-zneni-online-ucinne-1-1-2014/>
- [4] DUNOVSKÝ, Jiří, 1986. *Dítě a poruchy rodiny*. Praha: Avicenum. ISBN 08-040-86
- [5] ERIKSONOVÁ, Joan M., 1997. *Životní cyklus rozšířený a dokončený*. Praha: Nakladatelství lidové noviny. ISBN 80-7106-291-X.
- [6] GUILBERT, Guy, 2013. *Partnerství*. Praha: Portál, ISBN 978-80-262-0484-8.
- [7] HAYESOVÁ, Nicky, 2003. *Základy sociální psychologie*. Vyd. 3. Praha: Portál. ISBN 80-7178-763-9.
- [8] HEWSTONE, Miles a Wolfgang STROEBE, 2006. *Sociální psychologie*. Praha: Portál. ISBN 80-7367-092-5.
- [9] HRUŠÁKOVÁ, Milana a Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ, 2006. *České rodinné právo*. Vyd. 3. Brno: Doplněk. ISBN 80-7239-192-5.
- [10] CHRÁSKA, Miroslav, 2007. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [11] KERN, Hans a kol., 2000. *Přehled psychologie*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 80-7178-425-5.
- [12] KRAUS, Blahoslav, 2008. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-383-3.
- [13] KRECH, David, Richard CRUTCHFIELD a Egerton BALLACHEY., 1962 cit. podle Nicky HAYESOVÁ, 2003. *Základy sociální psychologie*. Vyd. 3. Praha: Portál. ISBN 80-7178-763-9.
- [14] MOŽNÝ, Ivo, 1990. *Moderní rodina*. Brno: Blok. ISBN 80-7029-018-8.
- [15] MOŽNÝ, Ivo, 2006. *Rodina a společnost*. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-864-29-58-X.

- [16] NOVÁK, Tomáš, 2011. *Asertivita v manželství a v rodině*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3659-4.
- [17] ŘÍČAN, Pavel, 2004. *Cesta životem*. Praha: Portál. ISBN 80-7367-124-7.
- [18] SATIROVÁ, Virginia, 1994. *Kniha o rodině*. Praha: Nakladatelství Práh, Brno: Nakladatelství Svan. ISBN 80-901325-0-2.
- [19] SCHAEFFEROVÁ, Edith, 1995. *Co je rodina?*. Praha: Návrat domů. ISBN 80-85495-41-4.
- [20] SKORUNKOVÁ, Radka, 2013. *Základy vývojové psychologie*. Hradec Králové: GAUDEAMUS. ISBN 978-80-7435-253-9.
- [21] STAŠOVÁ, Leona a kol., 2001. *Prostředí, člověk a výchova*. Brno: Paido. ISBN 80-7315-004-2.
- [22] ŠIROKÝ, Jan a kol., 2011. *Tvoříme a publikujeme odborné texty*. Brno: Computed Press. ISBN 978-80-251-3510-5.
- [23] ŠPAŇHELOVÁ, Ilona, 2012. *Dítě a rozvod rodičů*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3181-0.
- [24] VÁGNEROVÁ, Marie, 2000. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost a stáří*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-308-0.
- [25] VENGLÁŘOVÁ, Martina, 2008. *Průvodce partnerským vztahem*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2054-8.
- [26] VÝROST, Jozef a kol., 2008. *Sociální psychologie*. Vyd. 2. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1428-8.

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Pohlaví respondentů.....	37
Graf 2 – Věk respondentů	37
Graf 3 – Zaměstnání respondentů	38
Graf 4 – Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů	38
Graf 5 – Míra souhlasu s tvrzením „manželství je dobré uzavřít kvůli finanční jistotě“	39
Graf 6 – Míra souhlasu s tvrzením „manželství bych uzavřel/a kvůli tradici ve společnosti“	40
Graf 7 – Míra souhlasu s tvrzením „manželství bych uzavřel/a hlavně kvůli tomu, abych v budoucnosti nebyl/a sám/sama	40
Graf 8 – Míra souhlasu s tvrzením „do manželství bych vstoupil/a pouze tehdy, když si budu jistý/á, že chci s protějškem strávit celý život (z lásky).	41
Graf 9 – Míra souhlasu s tvrzením „těhotenství ženy je důvodem k uzavření sňatku“	41
Graf 10 – Míra souhlasu s tvrzením „lidé, kteří plánují vstoupit do manželství, by spolu měli nejdříve žít“	42
Graf 11 – Míra souhlasu s tvrzením „myslím si, že mě mé okolí pozitivně ovlivňuje ke vstupu do manželství“	43
Graf 12 – Míra souhlasu s tvrzením „založit vlastní rodinu je podle mě důležité“	43
Graf 13 – Míra souhlasu s tvrzením „při plánování rodiny bych měl/a obavy z příliš velké ztráty svobody“	44
Graf 14 – Míra souhlasu s tvrzením „při plánování rodiny bych měl/a obavy ze ztráty volného času a koníčků“	44
Graf 15 – Míra souhlasu s tvrzením „při plánování rodiny bych měl/a obavy z finančních problémů“	45
Graf 16 Míra souhlasu s tvrzením „při plánování založení rodiny bych měl/a obavy ze zhoršení vztahu s partnerem“	45
Graf 17 – Míra souhlasu s tvrzením „při plánování založení rodiny bych měl/a strach z odpovědnosti za dítě“	46
Graf 18 – Míra souhlasu s tvrzením „při plánování založení rodiny bych měl/a obavy z převzetí rodičovské role a z toho, že nebudu schopný/á dobře vychovat dítě“	46
Graf 19 – Míra souhlasu s tvrzením „při plánování založení rodiny bych měl/a obavy ze ztížených podmínek při hledání zaměstnání“	47
Graf 20 – Míra souhlasu s tvrzením „muž na rodičovské dovolené“	48

Graf 21 – Míra souhlasu s tvrzením „muž na rodičovské dovolené, pouze má-li žena vyšší příjem“	48
Graf 22 – Míra souhlasu s tvrzením „muž by se měl podílet na chodu domácnosti“	49
Graf 23 – Míra souhlasu s tvrzením „muž jako autorita rodiny“	49
Graf 24 - Manželství ano/ne	50
Graf 25 - Věk plánovaného vstupu do manželství	50
Graf 26 - Zdůvodnění ideálního věku pro vstup do manželství	51
Graf 27 – Děti ano/ne	51
Graf 28 – Plánovaný věk při pořízení prvního potomka	52
Graf 29 - Zdůvodnění ideálního věku pro první dítě	52
Graf 30 - Počet plánovaných dětí	53
Graf 31 - Živitel rodiny	53

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník	64
-----------------------------	----

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Příloha P I: Dotazník

Postoj mladých lidí ze Zlínského kraje k manželství a rodině

Postoj mladých lidí ze Zlínského kraje k manželství a rodině

Milí respondenti,

jsem studentkou 3. ročníku oboru Sociální pedagogika Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a chtěla bych Vás požádat o vyplnění dotazníku, který zjišťuje informace o postoji mladých lidí ze Zlínského kraje k manželství a rodině.

Vyplnění dotazníku Vám nezabere víc jak 10 minut. Žádná Vaše odpověď není špatná. Dotazník je zcela anonymní.

U každé otázky vyberte jednu odpověď, není-li uvedeno jinak. Sledujte prosím pokyny k vyplnění dotazníku.

Děkuji za Váš čas a úplné vyplnění dotazníku, Klára Hudková.

1. Pohlaví:

- Žena
 Muž

2. Věk(doplňte):

3. Stav:

- Svobodný/á
 Ženatý/vdaná
 Rozvedený/á
 Ovdovělý/á
 Jiný, doplňte

Postoj mladých lidí ze Zlínského kraje k manželství a rodině

4. Zaměstnání:

- Student
 Pracující
 Pracující student
 Nezaměstnaný/á
 Jiné, doplňte

5. Nejvyšší dosažené vzdělání:

- Základní vzdělání
 Střední vzdělání s výučním listem
 Střední vzdělání s maturitou
 Vyšší odborné vzdělání
 Vysokoškolské vzdělání
 Jiné, doplňte

Nyní prosím vyjádřete míru souhlasu s následujícími tvrzeními (1 - zcela souhlasím, 2 - spíše souhlasím, 3 - nevím, 4 - spíše nesouhlasím, 5 - zcela nesouhlasím).

6. Souhlasíte s tímto tvrzením?

	1	2	3	4	5
Manželství je dobré uzavřít kvůli finanční jistotě.	☐	☐	☐	☐	☐

7. Souhlasíte s tímto tvrzením?

	1	2	3	4	5
Manželství bych uzavřel/a kvůli tradici ve společnosti.	☐	☐	☐	☐	☐

Postoj mladých lidí ze Zlínského kraje k manželství a rodině

8. Souhlasíte s tímto tvrzením?

1 2 3 4 5

Manželství bych uzavřel/a hlavně kvůli tomu, abych v budoucnosti nebyl/a sám/sama.

9. Souhlasíte s tímto tvrzením?

1 2 3 4 5

Do manželství vstoupím pouze tehdy, když si budu jistý/á, že chci s protějškem strávit celý život (z lásky).

10. Souhlasíte s tímto tvrzením?

1 2 3 4 5

Těhotenství ženy je důvodem k uzavření sňatku.

11. Znáte jiné důvody, kvůli kterým byste vstoupil/a do manželství?

12. Souhlasíte s tímto tvrzením?

1 2 3 4 5

Lidé, kteří plánují vstoupit do manželství, by spolu měli nejdříve žít.

13. Souhlasíte s tímto tvrzením?

1 2 3 4 5

Myslím si, že mě mé okolí pozitivně ovlivňuje ke vstupu do manželství.

14. Souhlasíte s tímto tvrzením?

1 2 3 4 5

Založit vlastní rodinu je podle mě důležité.

Postoj mladých lidí ze Zlínského kraje k manželství a rodině

15. Souhlasíte s tímto tvrzením?

1 2 3 4 5

Při plánování založení rodiny bych měl/a obavy z příliš velké ztráty svobody.

16. Souhlasíte s tímto tvrzením?

1 2 3 4 5

Při plánování založení rodiny bych měl/a obavy ze ztráty volného času a koníčků.

17. Souhlasíte s tímto tvrzením?

1 2 3 4 5

Při plánování založení rodiny bych měl/a obavy z finančních problémů.

18. Souhlasíte s tímto tvrzením?

1 2 3 4 5

Při plánování založení rodiny bych měl/a obavy ze zhoršení vztahu s partnerem.

19. Souhlasíte s tímto tvrzením?

1 2 3 4 5

Při plánování založení rodiny bych měl/a strach z odpovědnosti za dítě.

20. Souhlasíte s tímto tvrzením?

1 2 3 4 5

Při plánování založení rodiny bych měl/a obavy z převzetí rodičovské role a z toho, že nebudu schopný/á dobře vychovávat dítě.

21. Souhlasíte s tímto tvrzením?

1 2 3 4 5

Při plánování založení rodiny bych měl/a obavy ze ztížených podmínek při hledání zaměstnání.

Postoj mladých lidí ze Zlínského kraje k manželství a rodině

22. Znáte jiné důvody, kvůli kterým byste se obával/a založení rodiny?

23. Souhlasíte s tímto tvrzením?

	1	2	3	4	5
Muž na rodičovské dovolené.	☐	☐	☐	☐	☐

24. Souhlasíte s tímto tvrzením?

	1	2	3	4	5
Muž na rodičovské dovolené, pouze má-li žena vyšší příjem.	☐	☐	☐	☐	☐

25. Souhlasíte s tímto tvrzením?

	1	2	3	4	5
Muž by se měl podílet na chodu domácnosti.	☐	☐	☐	☐	☐

26. Souhlasíte s tímto tvrzením?

	1	2	3	4	5
Muž jako autorita rodiny.	☐	☐	☐	☐	☐

27. Plánujete vstoupit do manželství?

- Ano
 Ne

Pokud jste v předchozí otázce odpověděl/a NE, přejděte k 30. otázce.

Postoj mladých lidí ze Zlínského kraje k manželství a rodině

28. V kolika letech byste chtěl/a vstoupit do manželství?

29. Proč je podle Vás tento věk ideální? (možnost více odpovědí)

Dokončené vzdělání

Vybudovaná kariéra

Dlouholetý vztah

Praxe v zaměstnání

Jiný důvod/jiné důvody, doplňte

30. Plánujete mít děti?

Ano

Ne

Pokud jste v předchozí otázce odpověděl/a NE, přejděte k 34. otázce.

31. V kolika letech byste chtěl/a mít první dítě?

Postoj mladých lidí ze Zlínského kraje k manželství a rodině

32. Proč je podle Vás tento věk ideální? (možnost více odpovědí)

- Dokončené vzdělání
- Finanční zajištění/úspory
- Vybudovaná kariéra
- Dlouholetý vztah
- Praxe v zaměstnání
- Jiný důvod/jiné důvody, doplňte

33. Kolik byste chtěl/a mít v budoucnosti dětí?

- 1
- 2
- 3
- 4 a více

34. Kdo by měl být živatelem rodiny?

- Muž
- Žena
- Oba rodiče
- Jiné, doplňte